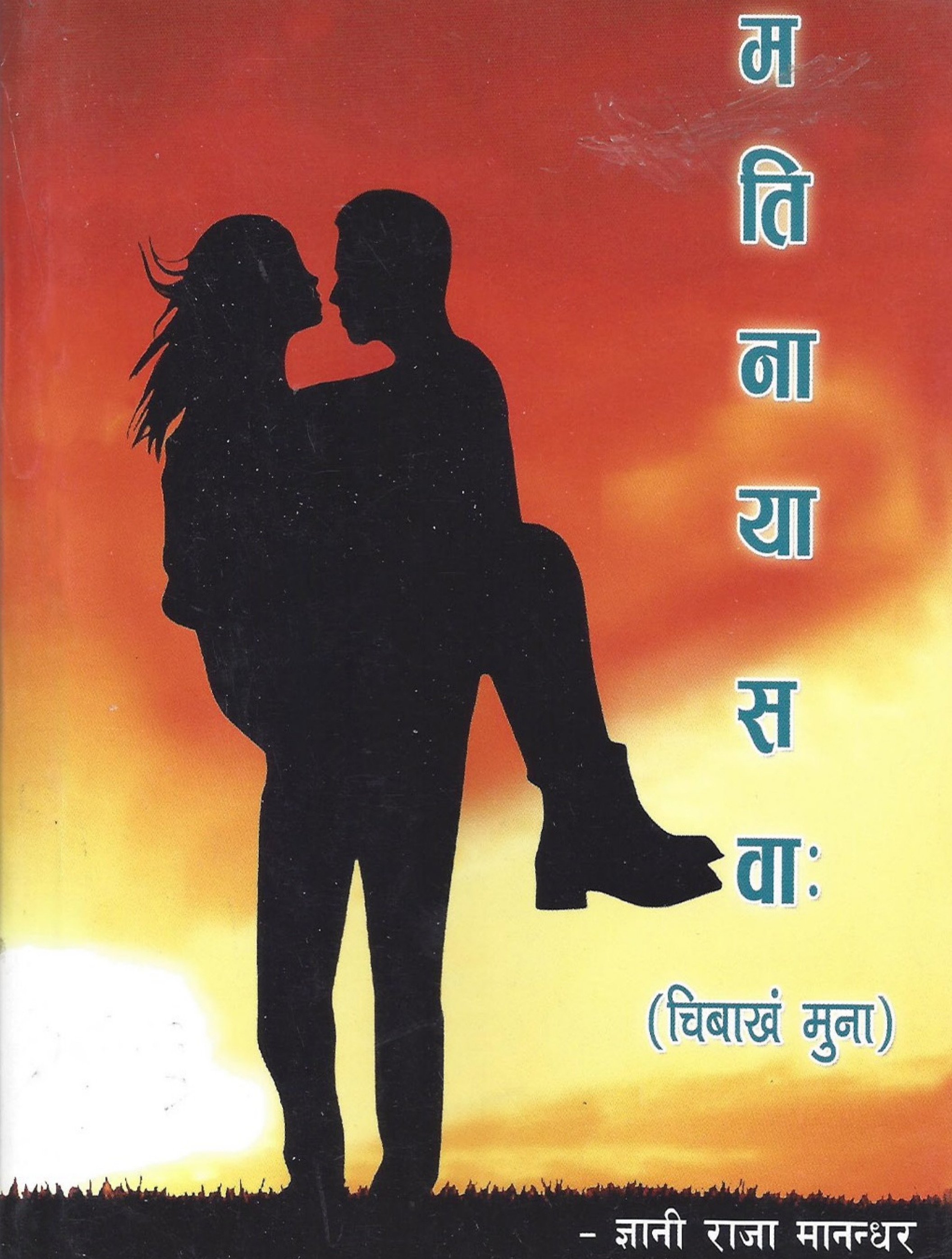

म ति ना या स वाः

(चिबाखं मुना)

- ज्ञानी राजा मानन्धर

पिकाकः
छगु फरक अभिब्यक्तिया

मतिनाया सवाः

(चिबाखँ मुना)

ज्ञानी राजा मानन्धर

पिकाकः

सः छगू फरक अभिब्यक्तिया

मतिनाया सवा : (चिबाखँ मुना)

च्वमि : ज्ञानी राजा मानन्धर

पिकाक : सः छगु फरक अभिब्यक्तिया

न्हापांगु संस्करण : ७०० न्हय्सः पाः

नेपाल संम्बत : ११३९

सफूया हामा : च्वमि

सफूया मू : १००/– (सच्छी तका) जक

कम्प्यूटर : कृष्ण ध्वोज जोशी

मुद्रण : श्री हारती माँ छापाखाना
डल्लु, काठमाडौं, फो.नं. ४२७२३१५

Matinaya Sawaa A Short Story Collection
By : Gyani Raja Manandhar 2019

अनिच्चा वत सङ्खारा, उप्पादवयधम्मिनो ।
उप्पज्जित्वा निरुज्झन्ति, तेसं वुपसमो सुखो ।

जन्म :
बि.सं. १९९७/०८/१२

दिवंगत :
बि.सं. २०६०/११/१७

मदुम्ह अबु संघ रत्न मानन्धरया
लुमन्ति श्रद्धाया छपासः स्वां

अनिच्चा वत सङ्खारा, उप्पादवयधम्मिनो ।
उप्पज्जित्वा निरुज्झन्ति, तेसं वुपसमो सुखो ।

जन्म :
बि.सं. २००३/११/२५

दिवंगत :
बि.सं. २०७२/०१/१२

मदुम्ह ससःमाँ कृष्ण बदन मानन्धरया
लुमन्ति श्रद्धाया छपासः स्वां

पिकाक:या थ:गु खँ

नेपालभाषा साहित्य ख्यलय् थौंकन्हय् चिबाखंया लहर बयाच्वंगु दु धा:सां छुं पाइमखु । चिबाखंया थ:गु हे बिस्कं पह: दु । चिहाक: जुइवं चिबाखं धायेगु चलन नं मदुगु मखु । धाथें धायेगु ख:सा नेवा: चिबाखं परिभाषित बांलाक जूगु खनेमदुनि ।

स: छ्गू फरक अभिव्यक्तिया ग्वसालय् चिबाखं वाचन जुयाच्वंगु ला सकसिनं स्यूगु हे जुल । आ: बया थुगु संस्थाया लुखां चिबाखं सफू पिथनेदया जिपिं फ्न हे उत्साहित जुयाच्वना । स: छ्गू फरक अभिव्यक्तिया पाखें पिदंगु न्हापांगु सफूया रुपय् **'मतिनाया सबा:'** जुया पिदंगु जुलसा थुगु संस्थाया लागि न्हापांम्ह चिबाखं च्वमि पासा ज्ञानीराजा मानन्धर जुयादीगु दु । नेपालभाषा साहित्य ख्यलय् चिबाखंया प्रभाव बांलाक लानाबयाच्वंगु दु धैगु खँ थ्व खँ नं ब:ब्यू थें ता: ।

थीथी सबा:लं जा:गु चिबाखं दुथ्यागु थुगु सफू जिमिगु लुखां पिथने दया **स: छ्गू फरक अभिव्यक्तिया** नुग: तसकं लयेतायाच्वंगु दु । थुगु सफूया च्वमि ज्ञानीराजा मानन्धर चिबाखं च्वयेगुली यक्व च्वन्हयाम्ह व्यक्तित्व ख: । गुम्हेसिगु चिबाखं थीथी नेवा: पत्रपत्रिका, सामाजिक

संजाल पाखे यक्व प्रकाशित जुइधुंकुगु द । बयेकलं बियादीगु थुगु जिम्मेवारीया लागि, बिश्वासया लागि यक्व यक्व सुभाय् बियाच्वना । थुगु सफुतिं ब्वनामितयेगु नुगः सालाकाइगु खँय् जिपिं विश्वस्त जुयाच्वना । नापं सफू पिथना ज्याय् परोक्ष अपरोक्ष रुपं ग्वाहालि यानादीपिं सकलयात नं सुभाय् देछानाच्वना ।

सुभाय् ।

सः छ्गू फरक अभिव्यक्तिया

यल

नेसं ११२९

च्वमियागु नुगः खा

जिगु थःगु मांभाय् प्रतिया माया व मतिनां याना जिं सःथे मसःथे प्यदं न्यादं न्ह्यःनिसें च्वसू त च्वयेगु याना वयाच्वना । बाखं न्यने व ब्वने जितः साप यः । उकीं मेगु स्वया न अप्व बाखं च्वयेगुलि हे जिगु च्वसा न्ह्यानावन । ताःहाकःगु मखुसें चि चि हाकःगु बाखं त ।

व हे चिबाखं त ला हि मुने थें मुना तयागु जिं । व हे चिबाखं मुना थौं सफूया रुपय् छिकपिनिगु न्ह्यःने ब्वये दयाः लयेताः जि । जिगु बाखं पारिवारिक , सामाजिक , राजनैतिक लिसें माया व मतिनाया लिधंसाय् दु । जिं च्वयागु चिबाखं त जितःला बांलाइगु हे जुल । छिकपिन्त नं बांलाः ताइ धैगु मन तुनाच्वना ।बाबांलाःगु चिबाखं च्वयेगु जिगु कुतः सदां न्ह्याका हे च्वनेगु जिगु बिचाः नं थन न्ह्यब्वया च्वना । साहित्यिक अध्ययन मदु, नापं अनुभवया कमी जिके ल्यं दनि, अथेजूसां जिगु थ्व चिबाखं मुना ब्वनाः पाठक वर्ग कुँखिना जितः अफ मेगु बांलाःगु रचना त न्ह्यब्वयेगु ह्वताः चू लाकाबी धैगु भलसा न कयाच्वना । .

थ्व चिबाखं मुना सफू पिकायेत जितः सम्पादनय् ग्वाहालि यानादीम्ह अग्रज साहित्यकार भाजु सुधीर ख्वबिजुयात न्ह्यागु हे सुभाय् ब्यूसां म्हो जुइ । सफू पिथनेगुली ग्वाहालि यानादीम्ह **सः छगू फरक अभिव्यक्तीया**त नं दुनुगलंनिसें सुभाय् देछाना च्वना ।

सुभाय्‌या झ्‌वलय्‌ हारती मां छापाखानाया उत्तम लाल श्रेष्ठ दाई ,नापं क्यापिटल एफ एम लाय्‌कू नेवा: ज्याझ्‌व:या संचालक भाजु सुनिल बज्राचार्ययात नं लुमंकाच्वना । गुम्हसियां इलय्‌ ब्यलय्‌ जिगु च्वसूत एफ एम पाखें ब्वना न्यंका जित: हौसला बिया बयाच्वना दी । थथे हे इलय्‌ ब्यलय्‌ जिगु चिबाखं त थ:गु बा:पौ लहनाय्‌ जित: ग्वाहालि यानादिया च्वंम्ह सम्पादक भाजु जुजुमान महर्जन, थथे हे इलय्‌ ब्यलय्‌ जिगु चिबाखं त थ:गु बा:छी पौ पाखें पिथना जित: ग्वाहालि यानादिया च्वंम्ह पेज थ्री बा:छी पौया सम्पादक व प्रकाशक भाजु दर्शन बीर शाक्यजुयात न जिं लुमंका च्वना, सुभाय्‌ देछाना च्वना । . थथे हे साहित्यकार भाजु नजर राम महर्जन दाजुयात न सुभाय्‌ देछानाच्वना । वयेकलं नं इलय्‌ ब्यलय्‌ जिगु च्वसू त थ:गु पत्रिका ज्वजलपाय्‌ प्रकाशित यानादिया जित: हौसला बिया च्वना दीगुलिं बाहेक नं प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष कथं जिगु शुभचिन्तक सकसित नं सुभाय्‌ देछानाच्वना ।

ज्ञानी राजा मानन्धर

प्रतिक्रियाया लागि मोबाइल नं: ९८४१३०५७०४

धलः पौ

क्र.सं.	विषय	पेज ल्या
१.	हिरामोती	१
२.	मतिनाया सवाः	४
३.	नेवाः बाउचा	६
४.	लिमलाः पिं मां अबु	७
५.	बुन्हिया देछाः	९
६.	दुर्घटना	११
७.	घुस	१२
८.	हिलावंगु लकस	१३
९.	संस्कार	१३
१०.	अफ्रिकन च्यः	१४
११.	भौमचा व म्ह्याय्‌मचा	१५
१२.	जात	१७
१३.	नखत्या	१८
१४.	पाप	१९
१५.	पश्चाताप	२०
१६.	म्याराचा	२२
१७.	धोका	२४
१८.	भोक्कमनिम्ह	२७
१९.	मानबता	३०
२०.	पालागु चाउचाउ	३४
२१.	फेशन	३६
२२.	लज्जा	३८
२३.	दरवार छें	४०

२४.	बाल मजदुर	४१
२५.	गरिबी	४३
२६.	विचाः हाय्का	४४
२७.	नेवाः मैंचा	४५
२८.	किसिया निपु वा	४६
२९.	मखुगु खं ल्हाइम्ह टिवी	४७
३०.	क्यसः	४८
३१.	ब्वासि	४९
३२.	न्यु जेनरेसन	५१
३३.	पराकाष्ठा	५४
३४.	थौ छन्हु ला लुमंकि	५७
३५.	सल्हाः	५९
३६.	हेला	६१
३७.	क्यपुंगु समाज	६३
३८.	पार्टी	६४
३९.	जिम्ह म्हयाय्	६५
४०.	अबुया माया	६७
४१.	इस्टकोट	६९
४२.	थन नक्सा च्वयगु न याना	७१
४३.	नवःगु ल्हाः	७३
४४.	पासा	७४
४५.	बुराबुरी	७६

हिरा मोति

इह्निपा जूगु न्यान्हु लिपा चान्हय् न्ह्य:पा: जुया सुथय् भचा न्ह्य: वया च्वंगु सुनिताया। सुनां खापा संकूगु थें ताल। वाथाइथा दना खापा खन। सुनिताया पीलि लुखाय् दना: चुलिंचू ख्वा: मस्वसें छखे फस्वया: –"सुथसिया खुता: ई जुइधुंकल, दने मत्य:निला? गुलि जक न्ह्य: ब:गु, का याकनं दना: चुकय् तुन्धी ल: का: हुँ, भीथाय् हितिइ ल: मब:गु भिन्न्हु दये धुंकल।" धया: घ: निग: बस्वाना फनक्क फहिला: थाहाँ वन।

सुनिताया मन भाराभारा मिन। नाडी च्वंगु इलचं पाखे मिखा ब्वल। धात्थें खुता: ई पुले धुंकूगु खनि। न्हायकं स्वया: भुलुसुलू दनाच्वंगु सं भिंकल। खाताय् सुमन फुंग घय्पुना फुं फुं स: वय्क चना हे च्वन तिनि।

सुनिताया माजु ला द्य: थें, छुं हे स्यूम्ह मखु। वया पीलिम्ह व छेंया माजु नकीं थें धैगु प्यन्हु न्यान्हुं हे धुइकल सुनितां। म्हुतु छुच्चा। निम्हेस्या दथुइ न्ह्याबलें कचचं वया: हे च्वं। तर सुनिता छम्ह संस्कारीम्ह, शिक्षितम्ह मिसा जूगुलिं न्ह्याथे जूसां न्हिला: न्हिला: सह यायेगु बानी।

इह्निपाया दत्या लिपा हे मां जुल सुनिता। छम्ह म्ह्याय्यात जन्म बिल सुनितां। छेंय् लक्ष्मी दुहाँ व:गुलिं छेंज:पिं सकलें लयेता:।

निम्ह त्यपुं ज्या दुपिं। निम्हं ज्याकू वनेमा:गुलि सुनिता सुथय् छेंया ज्या सिधयेका हथासं मचायात बुया: थ:छें थ्यंक त:वनी। भातभाता न्यासि हे वनी, भचा हे कू मचासे। अनं लिपा ज्याकू थ्यंकी। ज्याकुथिं लिहाँ वया: थ:छें जुया:

मचा ज्वना वहःनि लिबाक्क तिनि छें थ्यनी। थुकीं याना पींलि नाप कचमच जुयाः छखे च्वने माःगु स्थिति ब्वलन । छखे च्वन सुनिता ।

सुनिताया ख्वाःख्वँसे च्वं थौं । ज्याकुथिइ च्वने हे मं मन्त । थःछें मचा काः बन । मां नाप न्ह्यागु खं न ब्याः सुनिताया । मांयात थःतः जुयाच्वंगु खँ न्ह्यथन –"मां जिगु मज्यु जूगु दित । च्यान्हु दये धुंकल । छु याये , छु याये ?" मांम्ह - "मखुथे जुल का । भ्रीगु म्हय् हि मगात कि न थये जुइ यः गुबलें गुबलें । डाक्टर क्यना स्व छकः । हथाये चायेम्वाः।"

मांया खं न्यना सुनिताया सासः थाहाँ वल ।

कन्हे कुन्हु हे डाक्टर क्यं वन सुमन नापं । डाक्टरया लिसः न्यना सुनिता याग्ला प्याग्ला बन । पोजेटिभ हे क्यन ।

चच्छि फाताफाता पुलाः चा वन । सुथय् थःछेंय् मचा तःबंम्ह सुनिता मांयात–" पोजेटिभ हे क्यन मां । जिपिं निम्हेस्यां मचा क्वकायेगु हे बिचाः याना"- धायेबं हे मांम्ह –"आः गह्रियाये,छु धैगु छं ? अथे यायेमज्यू मैंया । भ्रूणहत्या थें तःधंगु पाप छुं हे मदु ध्व हलिमय् । जू जू थे जुइ का, भगवानं छु याइ बांलाःगु हे याइ । उकीं छं थथे यायेगु मनय् तयेमते पुता ।"- मांम्ह इमित गन ।

मांया खँ न्यनाः सुनिताया मिखां ख्वबि स्वः स्वः हाल । छेंय् सुमन नाप सल्ला याना मां न धाथे हे यायेगु क्वःछित ।

लिपा न म्ह्याय् हे बुल सुनिताया । ज्या मत्व:तू सुनितां । निम्ह मस्तयूत निम्हत्यपूं छ्यंनमुलं चुया: व्वलंकल । निम्ह त्यपूं स्वेच्छिक अवकास जीवन हनाच्वंगु दु । तर सुम्क मच्वंसे थ:गु हे छेँय् छगू कन्सल्टेन्सी चायेका: ज्या यानाच्वंगु दु ।

थौं त:धिम्ह म्ह्याय् डाक्टर । चीधिम्ह म्ह्याय् आइ. टि. अफिसर । व हे चीधिम्ह म्ह्याय् गुम्हेसित ध्व संसारय् पला:तय् न्ह्य: हे स्याना छ्वयेगु मतिइ त:गु ख:, व हे म्ह्याचं सुनिता व सुमन निम्हं मां अबुयात यूरोप अमेरिका जक मखु संसार चा:हिका हये धुंकूगु दु । काय् मदयेक मगा: धाइगु ध्वपूं समाजया न्ह्य:ने दसु जुया: दना च्वंगु दु सुनिता व सुमनया निम्हं म्ह्याय्पिं । निम्हं मिसा मस्त मां अबुया निंति छम्ह हिरा सा मेम्ह मोति ।

मतिनाया सबा:

"छ त:धी, जिगु छेँया लुखा चीजा: , छंगु छ्यं हायेफु !" "चीजा: लुखा धका: सीक , थुइक न छाय् जि नापं मतिना याना ? चीजा:सां छु पात , जि क्वछुना दुहाँ वये ।" सरलाया खँ न्यना: बिरेनया भ्यातुयाच्वंगु मन याउँल । मन चं चं धाल , ता: ई न्ह्य:निसें सरलाया म्हय् स्पर्श यायेगु इच्छा । छक: थिया: मतिनाया चाकूगु सबा: कायेगु तातुना: बिरेनं सरलायात घयेपुया:म्हुतुइ चुप्पा नये त्यंबले सरला मछाल । ख्वा: छपातं ह्याउँसे च्वनाबल । "अस्य:म्ह...।"-धया: बिरेनयात छ्वाना छ्वया बिल ।

"इहिपा मजूतले चुप्पा ला छु , जिगु म्हय् थिइगु कुत: तक नं यायेमते । जित: मय: ।"

बिरेनया ख्वा: ख्युँल । म्ह छम्ह द्य: खा:थें थरथर खात , मछाल "सरी......., सरी"- धया: थ:गु न्हायपं निपा ज्वना उठ्बस याना: सरलायात न्हीकेत स्वयाच्वन ।

की क्व: हा:स: मदुथासय् च्वना:ई छ्याना:च्वंगु , निम्हं । अचानक हे छचा:लिं च्यायंच्यायं हाला: अनं व: थनं व: मसीक माक:त भ्रूं व:बले निम्हेसियां हंसं थाय् त्व:तल । "आ: गछियाये..."-धया: चिल्लाय् दन । ग्याना: सरला आकाभाकां बिरेनया म्हय् जू बन । निम्हं छम्ह जुल । निम्हेसियां तुति फ्याराफ्यारा खात । म्हुतुसि गनावन, म्ह द: खा:थें खानाच्वन ! नुग: धुकधुक मिनाच्वन !

“न्यायेम्बाः..”- धयाः बिरेनं सरलायात कतिक्क घयेपुल । सरलाया मिखा निगलं तिसिना वन । थ्व हे ह्वताःया लबः काल बिरेनं , मतिनाया सबाः काल चुप्पा नयाः। ताः ई तक निप्वाः म्हुतु छप्वाः जुयाच्वन । छचालिं भूंवःपिं माकः तनावन । मछाल ला मस्यु ।

निम्हं अनं लिहां बल । लँय् व वं सरलां तीजक बिरेनया ल्हाः ज्वन । बिरेन थ्व खनाः-“ इहिपा मजूतले जितः थी दैमखु न्हा छं ।” धयाः न्हिलाः क्यन । सरलां भन कतिक्क ज्वनावन ।

नेवा: बाउचा

पुर्मा कका नापला: बनागु । धरग्वारा थें च्वंगु छें ।
लुखाय्च्वंगु घण्टी त:क: तियाँ न सुनां भ्यालं छक: हे
स्वया:ह:गु मखु ।
तलं छम्ह मचा कुहाँवल । पुर्मा ककाया छय् भाजु जुयाच्वन,
बयाके न्यना -
"जा नये धुन ला बाबु ?"
"खाएको छैन...।"
"छं बाज्या दु ला तलय् ..?"
"बाज्या नहीं है ।" - धया: लिस: बिल ।
"गन वन ले ..?"
"कहाँ गया......, कहाँ गया है हमको मालूम नहीं ।"
क्या फसाद । खस भाषं जक मखु हिन्दी भाषं न लिस:ब्यूगु
खना जिं बयाके न्यना ।
"ओहो , बाबु ला इन्टर्नेसनल मनू थें च्व । नेपाली भाय्
जक मखु , हिन्दी नं स: । नां छु छंगु..?"
"सुभाय् ।"
"आहा ! गुलि बांला:गु नां । सुना त:गु नां?"
आ: ला अंग्रेजी भाषं न लिस: बिल—"माइ ममले ।"
"गन ब्वना: च्वनागु बाबु ? स्कूल गन ?"
मचाया लिस: बल —"नेवा: स्कूल ।"
जि बाताहाँ जुल, अले थुलि हे जक धया—"गूड....थ्यांकयू ।"

लिमला:पिं मां अबु

पासा रामदेवीया छेंज:सकलया कल्याण जुइमा धैगु मनं तुना पशुपति मा:च:थाय् छायेकूगु । लच्छि न्ह्य: न्याना: हयात:गु ज्वारा ज्वारा थीगु ह्याउं जरी दूगु पर्सि सिना:बंगु कृष्णदेवीं । त:न्हु लिपा नापला:पिं पासापिं नापं पशुपतिइ प्याखं हुले दया: , म्ये हाले खना: साप लयेता:कृष्णदेवी ।

स: हे सुक्क म्ये हालाबल —"हर हर महादेव ...,

ॐ नम: शिवाय् ...जय जय शिव शंकर कांटा लगे न कंकड...पोइला जान पाम ...पाम...पाम...।"

छेंय् थ्यंबले च्याता: ई पुले धुंकल, थ्यनेवं लासाय् भ्वसुल कृष्णदेवी । बि.बि.एसया बोर्ड जाँच दुम्ह काय् नं न्यन–"ओहो वये धुनागु ला मां ? गजि न त्वना बया कि छु छं , मिखा हे गुजुं च्वं ।"

"ख:, ख: ....अप्व: हालेमते । थ्यने ब्यु जित: , तुति पम्हुई थें च्वं । छ्यूं भ्यातुया बल , बरु छक:छ्यूं तिया ब्यु सा बाबु ..."

कायम्ह–"क , गुलि याउँ ! जि आख: ब्वने म्वा:ला ? कन्हय् भ्कन एकाउन्टया जाँच दु ।"

कृष्णदेवी–"पलख जक । आइया ... बाबा ..., इकुल .. इकुल ..."

कायम्हस्यां छ्यूं तियाबिल । कृष्णदेवीं न्यन–"छिमि न्हिनय् छु नयाले बाबु ?"

"छु नइ , ब हे पाउरोटी व च्या त्वना ।"

अखुम्ह खने मदुगुलिं गन बन धका: काय्यात न्यंगु जक, भा:तम्ह ध्यंक: बल ।

"ओहो महारानी ! ध्यन ला ?"

"ध्यन महाराज ध्यन...। महाराजधिराज गन ले ...?"

"छ पशुपतिइ , जि स्वयम्भुइ । अशोकया पसलय् पासापिं नापं क्रिसमस पार्टी न्यायेका च्वनागु का, निगु पेग घुर्कागु, छुयँ इन्न मिनाच्वन । का सा बाबु जिगु छुयँ छक: तिया ब्युसा ।"

बुन्हिया देछा:

उखें फातापुल ,थुखें फातापुल । न्ह्य: बयेके मफु सरुं । जुरुजारु दन । फुंगाया च्वसं च्वंगु मोबाइल चायेका: स्वल, निता: ई पुले धुंकूगु खनि । खाता दन । छ्वयं भ्यात्तुसे च्वना च्वन बया । मत च्याका:न्हायकं स्वल । मछा: पहलं क्वछुत । सोफाय् थच्याक्क फ्यतुल ।

सोफाय् च्वंगु कुशन कतिक्क घय्च्याना: च्वय् थस्वल । म्हुतुं पिहां वल—“बेमान भुयु...।” बेमान भुयु धका: वं थ: मतिना मियात धा:गु । बेमान धा:गु सलय् तं व मतिना निगुलिं ल्वाक:ज्या: ।

सरु थौं व हे बेमान भुयु, बया मतिनामि भुवनया छेंय्या लू त न्ह्य:ने किच: थें दं बयाच्वन । बुन्हि धका: स:तूगु भुयुचां । खें व लाल्मन, रसबरी न्ह्यच्याके हल, बया न्ह्य:ने । गात गात धायेक नं म्हुतुइ म्हुतुइ थ्यंक ल्वसुकल ।

“न, न । थौं जिगु बुन्हि ।” धा धां भुयुचां सरुया जंय् ल्हा: तया कतिक्क ज्वन । बास्या बास्या यात । सरुं ख्वा: ह्याउंकल—“छु यानागु ..., त्व:ति ।”

भुयुचा सोफां कुहां बया: तुतिं निसें च्वये तक थ:गु ख्वालं सरुया म्हय् बुतुबुल । सरुया म्हय् करेन्ट त्व:ता: बिल । सरु सुम्क हे च्वन । छातिइ ख्वालं बुत्तुबुल भुयुचां । सरुया मिखा बुलुहुं तिसिना वन । पलख सर्गय् थ्यंगु अनुभूति यानाच्वन । निम्हेसियां नुग:पा भाराभारा । सरुया छातीं पलख भुयुचां थ:गु ख्वा: छु लिकात , सरुं हे कतिक्क

ज्वना:–"त्व:तेमते..." धैगु संकेत बिल । भुयुचित ला छु माल । अग:चा माला देग:चा लूगु थें जुल ।

सोफाय् फ्यतुना च्वंपिं निम्हसियां ल्हा: तुति तिप्यना बन । भुयुचां लुचुक्क ल्स्वना: खाताय् थ्यन । निम्ह छम्ह जुल । घौछी लिपा सरु बाथाइथां दन । उखें थुखें लाना च्वंगु थ:गु वस: छता छता दतले मुना: फित ।

भुयुचां सरुया छ्यनय् सं पितुपिया:–"सुभाय् छन्त, जिगु बुन्हिया देछा:" - धया: न्यतालय् चुप्पा नल ।

दुर्घटना

सतकय् छगु दुर्घटना जुल । व खना गुम्हं-

"ज्यानमारा ड्राइबर..."

गुम्हं-" मिं च्याका ब्यु टिपरय्..."

"का स्व ! गुलि हि बा: बा: वनाच्वंगु..."

"अस्पताल यंके मा:गु का, म्वाइला छु छु..." गुम्हं थ:गु मोबाइलं दुर्घटनाय् ला:म्ह मनूया किपा कयाच्वंगु सा गुम्ह भिडिओ ।

मिं च्याका:ब्यु टिपरय् धा:म्ह मनू न , हि बा: बा: वनाच्वंगु दु धा:म्ह मनूयात-"छिगु ला कार दु, कारय् तया: अस्पताल यंका:ब्यु रे"

व्व खं न्यनेव-"ज्या मदुला जिगु , जिगु न्हूगु गाडी तया यंकेत । छु ला पलमान थें च्वं , बुया: ब्वाकी । अस्पताल थनं न्यागुमिनेट ला ख:नि ।" —धायेवं निम्हेसिया दथुइ ल्वापु जुल । लंजुवा: तयेत छु माल । तमाशा स्वये दत । छम्ह मिसाम्हं-" छिकपिं ल्वाना:दी म्वा:ल । जिं एम्बुलेन्सयात फोन यायेधुन , थ्यनीन जुइ ।"

फुटपाथय् च्वंम्ह छम्ह ब्यापारी-" का , का सकलें थ:थ:गु थासय् हुँ । थन तमाशा स्वया च्वने म्वा:ल । जिगु स्वन्तिया ब्यापार हे चौपट जुल ।" - धका: हालेवं बुलुहं मनूत चिलाबन । दुर्घटनाय् ला:म्ह मनू बां खाया: तुति फ्यारापयारा संकाच्वन ।

घूस

परमानन्द थ:गु ज्या जुइगु जुल धैथें लयेता:। खल्तिं छपा: खाम लिकया: रामशरणया ल्हातिइ तयाबिल।

वं खाम पुत्तु पुइका स्वया: न्यन–"गुलि दु थुकी ..?"

परमानन्दं लिस: बिल –"गुलि छिं धयादीगु ख: उलि हे दु।"

खाम कया: थ:गु खल्तिइ तये त्यंबले बया चीधिम्ह काय् ल्हातिइ सफू ज्वना अबुम्हेसिके न्यं बल-

" बा , घूस बीगु व कायेगु पाप ख: धका च्वयातल सफूतिइ। घूस धा:गु छु बा ..?"

मचाया खँ न्यना अबुया तं सगरमाथाया च्वकाय् थ्यन।

न्यतालय् छत्थु दाया: –"छन्त: गुलि धायेगु हां। जित: सुं न मनूत नापला: वइबले क्वथाय् वयेमते धका:।"

स्या:गु न्यतालय् ल्हातं उसिउसि याना–"य: मां..., स्यात" - धया: ह्वाँय्ह्वाँय् ख्वया: मांम्ह दुथाय् बन।

हिलावंगु लकस

भिंदं न्ह्यः मेडगो मिल्क शेक त्वनेगु रहर याःवलय् वयात बया मामं धाःगु—"छन्तः नकाः छु दई , छं दाजु ला यक्व ब्वनाः तःधंम्ह मनू जुइ मानिम्ह , तःधंम्ह अफिसर जुयाः ज्या याना छें स्वये मानिम्ह ।"

थौं भिंदं लिपा , लकस पात , वं थः मांयात धयाच्वन - "थौं जि न्हापां ज्याकू थ्यंकः वनेमानि । बोर्ड डायेरेक्टर नाप मीटिंग दु । अं अले दाईचा आःतक थनाः च्वन तिनि , दना वल कि धया ब्यु कि बया ब्याक पेपर जाँचया फर्म भरये यायेगु न्हि थौं अन्तिम धकाः।"

संस्कार

कुलया न्हूम्ह भौमचा । दिगु पूजाया दिं । भीगु संस्कार कथं थः स्वयाः थकालिपिं सकलसित म्हसिका बिया —"भागि याये" धायेका च्वंगु भम्चाया माजु । जितः न अथे हे यात । जिं नं सुबाः बिया —"भाग्यमानी जुइमा, सदां सुखी जुइमा । आः यात म्बाःल, लिपां निसें जितः छुयँ ब्वछुना भागि याना

च्वने म्वाः भम्चा । ल्हाः निपा ल्स्वनाः ज्वजलपा जक याःसा गाः"- धया ।

लिपा गनं नापलाइबलय् जिं धयाथें याइगु जुल । थौं कन्हय् नापलाइबलय् ज्वजलपा तक न मदया वन ...।

अम्रिकन च्व:

मिखां बांलाक मछुम्ह माजु व ल्हा: तुति अपाङ्ग जुया च्वंम्ह केहेंभतया सुसाकुसा यायां धाकु चायेका च्वंम्ह मिरां थ: भा:त जलेश्बरयात न्ह्याब्लें कचकच यानातु च्वनिगु । विदेश वनेत ध्वातु ध्वाना: च्वनिगु ।
मिखा मदुम्ह कांयात निग: मिखा धा:थें जुल । स्वदं न्ह्य: भरये याना त:गु अमेरिका वनिगु डिभी लात मिरायात ।उकीं जलेश्वर न तयार जुल । ज:लाख:ला व थ:थितिपिन्सं उमित गुलि इनाप यात विदेश मवनेत , तर उमिसं सुयांगु हे खँ मन्यं ।
अन्तय् पासभाइपि व थ:थिति जला:खला:पिन्त इलय् ब्यलय् छें व छेंज:पिनिगु च्यूता: कया बीत इनाप यासें वन अमेरिका जलेश्वर , तिरी मय्जु व निदं स्वदं दुपि निम्ह म्ह्याय् मस्त ज्वना ।
अमेरिका थ्यंका अन हे बसोबास यानाच्वंपि म्हस्यूपिनिगु खुसामद याना जलेश्बरया तिरी मिरायात छगू ज्या चू लात । बृद्धाश्रमया बृद्ध बृद्धातयेगु सुसाकुसा यायेगु ज्या । जलेश्वरयात नंतिरी मय्जुं ज्या या वंगु न्हि व ई निसें ज्या दत । छेंय् सुंक च्वना: थ: मस्त स्वया: च्वनेगु ज्या ।

चिकुलाया ई । चिरिमाया खाताय् सिलखं भुना: टिबी चायेका हिन्दी सिरियल स्वयाच्वंगु । काय् रमेश व भौ रमा निम्हं रमाया मफुम्ह मां स्वः बनाच्वंगु । बने न्ह्यः कायनं–“जिपि रमाया मफुम्ह मां स्व:बनेत्यना । न्हिन्हय् नयेत छुचुंमरी व आलु तरकारी हटकेसय् दु , च्वा न दायेका: थर्मसय् तये धुंकल रमां । बास: न इलय् हे न:” - धका: कायन धया धकल । तर भौ क्वथाय् दुस्वः तक मवं । चिरिमाया मनमनं -“जित: बने न्हि छक्व तक धया: मवं । छुच्चाम्ह मिसा ।” - धया: स्वयाच्वंगु च्यानल बिज्ञापन बगुलिं हिल । छुं ई लिपा हे लुखाया गं न्यात । भ्याल स्वल । वया य:म्ह म्ह्याय् व जिलाजं । मफु मफु कुहाँ बना खापा चायेक: बन । म्ह्याय्म्ह–“दाइचा व तता:जु मदु कि छु ?” “मांम्ह मफु हं , स्व: बनाच्वन का ।”

जिलाजंम्हस्यां ज्वजलपा यात । चिरिमायां न ज्वजलपा धाल । गनं निसें प्वा: भ्यातुका व:म्ह भाजु हथासं च:बिइ दुहाँ वन । चिरिमाया व म्ह्याय् थाहाँ वन । चिरिमाया–“छ जिचा भाजु व्वना वल , जित: ला न्ह्याइपुसे च्वनका । छं माजुं बनेमते ला मधा:ला ?”

“जिं न्ह्यं हे मन्यना वयात । वं जक धा:सा गा: व बुरीयात । वं धाल कि बनेमते गुबलें धाइमखु ।” चिरिमाया मुसुमुसु न्हिल । म्ह्याय् नं यानाव:गु व्यवहार पायेछि तायेकल–“का छिपि निम्हं भचा च्वं । छ पायेछि इलय् वल का । थौं जिं छुचुंमरी व आलु दयेका तयागु दु । जिं हयाबी छिमित: ।”

म्ह्यायम्ह–"वयात खेँ छ्वगः न काला हजि न्हि ।"
"व ला छं धयाच्वने माःला , जिं सि हे स्यू नि।"
म्ह्यायम्ह मुसुं न्हिलाः सोफाय् धच्याक्क फ्यतुल ।

जात

"न्ह्याथे हे जूसां जिं थःगु जात हिले मखु , हिले हे मखु ।"

"छं थःगु जात महिल धाःसा समाजं जितः म्वाये बी मखु । छ नापं जिगु इहिपा नं जुइ थाकुइ । जि छ बिना गथे याना म्वायेगु ?"
"ब ला छं जि नाप मतिना याये न्ह्यः हे बिचाः याये माःगु खः नि ।"
मिजं न धेत्ताम्ह मिसाया ख्वँ न्यनाः ख्वाः ख्युंकल , अले धाल- "अथे खःसा छँय् छक्व ख्वँ छुना स्वये का ।"
कन्हय् कुन्हु मिजं नं धाःथाय् थ्यंकल मिसा । मिजं-"जि थौं तसकं हे लयेता , छन्त लसताया ख्वँ न्यंकेत्यनागुलि ।"
मिजं नं छु धाइ धैगु मति तया ग्याः चिकुयाच्वंम्ह मिसा –"छु जुल ...?"
"छु जुल नि आः ? छें सकलें मानये जुल का ।"
"खः ला ...? गथे याना ले ..?"

"गथे याना धायेगु आः ? समाजसेवी जिम्ह बाः थुगुसिइ संसदिय चुनावय् दनेत्यंगु दु । छिमिगु त्वाः पुचलं फक्व भोट मुने फःसा चीधंगु जात जूसां छुं मपाः , छन्त नालेगु जुल हं ।"

नखत्या

म्हुतु छुच्चाम्ह । ज्याखँनि सिरु । सुयांगु खं न्यनिम्ह हे मखु । सुं खना ग्याःम्ह नंमखु । छेँय् सकसित हे क्वत्यला तयेफु । गरः हे छाः गुबले छेँ ज्या दयाच्वनी , उबले हे छता न छता त्वहः तयाः पिहाँवनी । छन्हु माजु बुरुमायायात स्वाहानय् च्वनाः न्यंकल –"जि आः मचायात स्कूलय् त्वःताः, उखें तुं थःछेँय् बनेत्यना ।"

पाछेँचा ल्ययाः च्वंम्ह बुरुमाया–"आः थौं धन नखत्या धकाः सिइक सिइक नं छेँय् मबंसे मगाःगु ला ?"

बुरुमायायात न्हाय्पं हिइक न्यंकल –"नखत्या धकाः जिं छु याये माःगु दु धकाः ? तताःजु द हे दु । म्ह्याय्पिं ब हे वइ थें । उमिसं हे फुक्क ज्या या हे याइ नि । जि छुं याय् सःम्ह नं मखु । जिम्ह मां मफु , सुसाकुसा याइपिं सुं मदु । का जि बन । जितः आः सुथय् न जा थुइ म्वाः , बहःनि न थुया च्वने म्वाः। नयाः चिप भारा फुक्क द्रमुना तयेगु मखु का, जिगु ठेगान मदु ।" –धया स्वाहाने त्वधुइथें च्वंक कुहाँवन ।

मचायात स्कुलय् तयाः थःछयेँ बन । मांम्ह लासाय् ग्वतुला च्वंगु खन "छाय् छु जुल छन्त ? छाय् थुइले तक लासाय् ?"

मां मफु धकाः त्वहः तया वःगु सिरु । धाथें छेँय् मांम्ह मफयाः लासाय् ग्वतुला च्वन ।

मांम्ह –"स्वन्हु दत , मुसु वयाः सेखं ज्वर वयाच्वंगु । वासः नयां हे लंगु मखु । छ्व वल, पाय्छि हे जुल । जितः लः क्वाकाः त्वंकीपिं तक हे मदु ।"

सरु —“तताजु स्वया: हे च्वंगु दु जुइ नि... तता:जु ग्व..? दाइचा गन वन ?”
मांम्ह—“स्वइ जित: व ज्यार्खुनिं। थ:छेँय् नख:त्या दु धका:म्हिग: हे वने धुंकल का । छं दाइचा न ल्यु ल्यु वन ।”

पाप

मोहनिबले सगुनचां डांग्राम्ह दुगु छम्ह न्याना: हल, पासा श्यामचा नाप वजा: वना। मस्तय् व बुराबुरी जुइ धुंकूपिं मां अबुया रहर पू वंकेत ।
दुगु ह:गु खना: न्यादँ दुम्ह मचा लयेलये ताल । अबुम्हेसित सुभाय् बिल ।
मचां अबुयाके न्यन—“आ: दुगुचा गुबले स्यायेगु बा?”
सगुन—“आ: स्याक्वत्याक्व बले स्यायेगु का बाबु ।”
“बानं हे स्यायेगु ख:ला बा?”
“मखु बाबु , मेपिन्त स्याके बिइगु का ।”
“म्हां... म्हां ....जि व बा निम्ह जाना: स्यायेगु ।”
“मज्यु बाबु , झीसं स्यात कि झीत: पाप लाइ का ।”
“पाप लाइ ? अले स्या:म्हेसित पाप लाइ मखुला सा बा?”
न्यादँ दुम्ह मचाया न्ह्यस:या लिस: हे बिइ मफुत सगुनचां ।

पश्चाताप

म्हं मफया: लासाय् ग्वतुलाच्वंम्ह बेखानारां अंगलय् यगाना च्वंगु मदुम्ह तिरी मय्जुया किपा स्वया मिखां ख्वबि स्व: स्व: हायेका च्वन ।

न्यान्हु न्ह्य: निसें १०२ डिग्री ज्वर बया: लासाय् तु बेखानारां । क्यने यंकिम्ह काय् नं समाज सेवा या: जु जूं लिला:गु मखु । छेंय् घौछी च्वने लिमला: । भौया टेलिभिजनय् हिन्दी सिरिएलत स्व स्वं लिला:गु मखु , बहःनी न्ह्य:पा: याना लिबाक्क स्वया: न कन्हे लिसा लिसा कया स्वया च्वनेमा:गु । छय् छम्ह दुम्ह न इन्टर्नेटय् ल्यासे तयेगु किपा स्व स्वं लिला:गु मखु ।

ह्वह्व पुक्क मुसु तया: भौयात स:तल बेखां – "ए, रामेश्वरी ।" निक: स्वक: स: सुक्क स:ते धुंका: तिनि भौम्ह क्वथाया पिने लुखाय् दं वल , न्यन–"छाय् , छु जुल धका: तिवां तिवां स:ता: च्वनागु ?"

"ल: त्वने प्या: चाल । आम्खोराय् ल: मदु थें च्वना , ल भचा क्वाका: हयाब्यु धायेत स:तागु का ।" - धाधां ध्वासा ध्वासा मुसु तल ।

"ज्यू , हस ! मदयक मगा: धका: छंत ल: क्वाका: हयाच्वने का । धेबा छ्ग: आम्दानी मदुम्हेसिया क्वाका: ल: त्वने मा:गु । ग्यांस थौं फुइला , कन्हे फुइला जुयाच्वंगु दु । छुं छुं हे सामान न्यायेगु मदये धुंकल बजारय् । भा: थिके याना मिया नयेत फुक्क सामान सुचुकेधुंकल हाकु बंजा तयेस" – धका: भुनुभुनु हाला: फहिला वन ।

बेखानारां सिमां कुतुं बःम्ह माकः थें त्वलय् जुयाः व हे अंगलय् च्वंम्ह तिरी मयेजुयात लुमंकल । तिरी मयेजुया धापूत लुमंकल ।

"जि भचा सनेमफु धाल कि तं बः छि , छि मफुसा जिं हे स्वयेमाः। आः जितः म्हुतु ल्हानाः , जितः नागःतुगः याना जुइ छि । कन्हय् कंस जि मन्त कि न्हिं छकः जि लुमंकाः ख्वबि हायेके माली तिनि छि'.."

पश्चातापया मिंइ पुत बेखायात । अले हिहि लना ख्वल-

"जितः नं काःवा चिरिमाया, जि म्वाये मयेल ।" - मिखां ख्वबि स्वः स्वः हायेकाः ग्वतुल ।

भ्याराचा

मचा बुम्ह सुशीयात मांम्हं हे बैगलय् चिकं बुकाच्वंगु । आकाभ्काकां सुशी चिल्लाय् दन
" य:.... मां ....सा ....भ्याराचा" - धका काचाकाचा थ:गु म्हया न्ह्य:नेया ब्व निपा ल्हातिं त्वपुल । म्ह्याय् हा:गुलि मांम्ह—"गपायेसकं हा:गु...? द्यना च्वंम्ह मचा हे दन का ...। ग्व गन दु भ्याराचा..?"- धया: जुरुजारुं दना: उखें थुखें मिखा ब्वल ।

"बिस्युं बने धुंकल का , अन स्वाहाने भ्वातां दनाच्वंगु । भ्कीसं ला बा: हे मचा: का ।"
मांम्ह हथासं कुने छेलिइ थ्यंक स्व: बन । चालाच्वंगु लुखाया खापा तिना: भुनुभुनु हाहां थाहां बल । "बेमान वंय् , मिस्त ला खंके हे ज्यूगु मखु का । उमेर बने धुंकल । ई त्य:बले इहिपा यानाब्यूगु ख:सा थौं थ्व गति जुइगु मखु" - धका: म्ह्याय्म्ह नापं थच्याक्क फयेतुल । सुशी-"बन ला व बंय् ? गजा:गु ग्यात का जि ला , न्हकुसं हे तिं तिं स्वानावल का । उकुन्हु नं म्व:ल्हुया च्वंम्ह थ:हे दाजुया तिरिमय्जुयात नं ल्हा: तल धा:गु जिं गौरीचा पाखें न्यनागु , ख:ला मां ?"
"ख: नि । ज्याकुथिं लिहां व:म्ह दाजुम्हेसित तता:जुम्हेसियां खं न्यंकल जुइ ...। दाये फक्व दाया: पितिना ह:गु .....। चच्छि फल्चाय् तुं द्यन धा:गु न्यना । मां, अबु निम्ह काय्या पीरं मदये धुंकल ।" -खं ल्हाल्हां चिकं बुइकेगु क्वचायेकल ।

“का , जि जा ज्वनाः कुहाँ बये छ मचा ज्वनाः कुने क्वथाय् बनाः छ्व ...। दुरू छकः त्वंकि न्हि मचायात ।”
उबले हे छेलिइ लुखाय् खापा घाराघारा याःगु सः बल ।
“कुने सु ?” मांम्ह भ्यालं क्वस्वल । सुशीया अबु बःगु जुयाच्वन ।
“आसे , जि वल ।” - धया खापा चायेकः बन ।
अबुम्ह –“छाय् खापा ग्वयाः तयागु ?”
“मग्वयां छु याये? भ्याराचा तले थ्यंक थाहाँ वयाच्वन खनिं, सुशिचां खना हँ ।”

अबुम्ह थाहाँ व वं-“नकतिनि दाजुम्ह नापलाःगु पिने । जिचा दाजुम्हेसिया खँ न्यनाः कलगर्ल तयेथाय् यंकाःगु हँ । अन निसें भन बानी स्यन हँ । इहिपा यायेत न सुनां मिसा बिइ आः व वंय्‌यात ?”
बैगलय् थ्यन । निम्ह फ़येतुल ।
मांम्ह ताःहाकगु सासः ल्हाना-“छु याये ग्व , मेपिनिगु खँ जक छु ल्हाना च्वनेगु ? थः नं काय् छम्ह दनि इहिपा मजूनिम्ह । नीच्यादँ क्यनाच्वंगु दु । मत्यःनि , आसे, हालेमते धयाः जिगु म्हुतु प्वाः तिकाच्वन । अबुजुम्हेसिया च्यूताः हे मदु । कन्हय् थः काय् नं भ्याराचा थें जुगु स्वयाच्वने मालिइ न्हिं । होस् यानादिसँ , जिं मधाः धाइ ।”

धोका

रत्नदासया मरी पसः। तसकं हे चू । मनूत गनं गनं निसें मरी न्यायेत रत्नदासया पसलय् हे बयेगु थाई । तःमि रत्नदास । तसकं हे भलादमी । ग्राहकत लिसे तसकं हे भ्यलेपुं रत्नदास । तर छु याये, स्वीच्यादँ दतं नं बयात मिसा छम्ह हे चू लाःगु मखु । इहिपा मजूनि रत्नदासया । उमेर दतले इहिपा याये मखुनि धकाः च्वन । उमेर बं लिसे मिस्त लुइके थाकुया च्वन ।

बल्ल बल्ल पीदँ दयेका लमिं छम्ह मिसा चू लाका बिल । हिसि दुम्ह बांलाःम्ह, जनमाःथः थें तुइसे च्वंम्ह । अफ्न ला रत्नदास स्वयां भिंन्यादँ क्वकालिम्ह , नीन्यादँ तिनि दुम्ह हेरालानी चू लात रत्न दासयात ।

मचाबले हे मां मदुम्ह हेरालानी । अबुयात गुलिसियां न्हूम्ह भम्चा हयेमाल धाःसां चिरिमां हल कि मचायात चितासु दइमखु धइगु हुनिं हेरालानीया अबुं मेम्ह इहिपा मयाः । अबु ब कका काकी पिन्सं ब्वलंकुगु हेरालानीयात । रत्नदास तसकं हे लयताः। थः स्वयां भिंन्यादँ क्वकालिम्ह भम्चा लुत, दंग । रत्नदासं हेरालानीयात आपालं मतिना याः । छेंय् च्वनेत हे तिसा ज्वांय् ज्वांय् तिइका तइगु , मयः मयः धाःसां म्हुतुइ थ्यंक ल्वसुका नकिगु । त्वाः चुकय् च्वंपिं मेपिं मिस्त ला हेरालानी खनाः दाहा जुइगु । धाः धाः थे याका तःगु दु रत्नदासं हेरालानीयात । धाःथाय् छुवया तःगु दु । धाःधाःगु नका पुंका तःगु दु ।

थौं गुलि लिपा रत्न दास हेरा लानी खना तं बल । –
"सुथं निसें गन जक सवारी महारानीया ? जा थुयाः बने म्वाः ला ? स्वताः ई जुइ धुंकल ।"

हेरा लानी ख्वा: ख्युंका-
"जा हे नयेमा: धइगु दु ला ? उलिमछि मरी दु , व हे भपिया च्वंसा नंज्यू नि ।"
हेरालानीया नाइसे, बर्फी थें च्वंगु स: न्यना रत्नदासं मेगु छुं हे न्वाये मफत ।
"अले तिसा ग्व ले ? तिसा तिया मवनागु ला ?"
"इइइ...छि नं, गन न्ह्य:ने ला:गु इलय् नं तिसा तिया जुइगु ? मनूतयेसं न छु जक धाइगु ख:। गुलि जक भ्वासिम्ह मिसा धका: ला उकुन्हु केदारचिया कला:न मेंपिन्त धया च्वंगु ता:गु जिं ।"
"धा:सा धायेके ब्यु ले सा , व बेमान केदारचिया कला:या नुग: मुल जुइका । बह:या अंगु छ्पा: ल्हा:तिइ न्ह्याना नये फुगु मखु । छन्त जिं कन्हय् न्हू सतक बना भ्रिगु त्वला दुगु असर्फीया मा: छमा: हयाबीगु जुल । छं बना व केदारचिया

कला:यात न्हासय् ध्यंक नतुङ्गा बा । लुं धइगु नतुने जक द:सां धन्य जुइ बेमान मिसा ।" -
रत्न दासया खँ न्यना हेरा लानी दंग जुल ।
"का जि थाहाँ बन , छित: जा थुइ मानि कि म्वा:ल ?"
"म्वा:ल , छं तुति त्यानुल जुइ । छं धा:थें जिं लाल्मोन, रसबरी नया: प्वा: जायेके धुन । बरु छंगु तुति तिइमा:सा धा , जि पस: तिना बये ।"
इइइ ....छ्वगीम्ह बुरा ।" - धया मुसुमुसु न्हिला थाहाँ बन हेरा लानी ।
छन्हु थ:छेँ बने धका: सुथय् जा थुया वंम्ह हेरालानी, बह:नि जुल नं मब:निगुलि हेरालानीया छेँय् फोन याना स्वल रत्न

दासं । उखे ससः काकीं जुम्ह–"मैंया ला थन बःगु हे मदु भाजु ।" –
धाःबले रत्नदासं फोन तया बिल । मन मनं " गन वंगु जुइ ध्व ?"– धकाः पसः तिनाः थाहाँ वन ।
उजुं सुजुं न मवः हेरा लानी । चच्छी धलिं स्वयाच्वन रत्नदास । मनय् धौबजि बाला च्वन । न्ह्यः बःगु हे मखु । ल्यासेम्ह कलाः । न सुं लिसे बिस्युं वन कि ध्व मिसा ?"– लासां जुरु जारु दना दराज चायेका स्वल ।

दराज खालि । न तिसा त हे दु, न धेबा छगः हे दु । वं थुइकल कि हेरालानीला ध्यबा व तिसा ज्वना , बयात त्वःताः वन धइगु ।
इकुयाः थस्सः पाःबन रत्नदास ।

भोक्कमनिम्ह

कृष्णया कला: शोभा मचा बू व्यंकेगु ज्या क्वचायेका हे थ:छेंय् चा ह्यू बन । कृष्णया छेंय् बुरीम्ह मां याक:चा जुगुलिं याकनं हे थ:छें वंगु ख: शोभा । थ:छेंय् मां व केहेंपिं दु बयात स्वइपिं । केहेंपिं न ति गथें गंपिं मखु , जक्खुपिं । मचा बूम्हेसित चिकं बुइकेत पिनेयापिं मनूत हे म्वा:। न्हापा थें नितका प्यतका धेबां गा:गु ला थौं कन्हय् चिकं बुइकिपिन्त । न्याद्व, खुद्व: धाइगु । व नं मालेत अ:पू नं मजू । मचा बूपिन्त व मचायात चिकं बुइकलकि म्ह स्यनि मखु , लिपा तक बल्लाना च्वनी धैगु भी नेवा: तय्गु धापू बिदेस न्यंक बय्बय् जुइ धुंकल । आ: भुयू तय्सं तक हे मचा व मांयात चिकं बुइकिगु हं । खँ न्यनेबले भी अजू चायेफु , तर ध्व सत्य ख:।

थुखे कृष्णया कला: मदयेक न्ह्य: हे मव:। बा: पतिं स्व: बनाच्वनी कृष्ण कला: व मचायात गुँदपाख ज्वना:। स्वला लिपा कृष्णं शोभायात दुख प्वंकल ।
"छ गुबले लिहां बयेगु धा रे । जि ला न्ह्य: हे बयेके मफये धुंकल छ बिना ।"

शोभा मुसुमुसु न्हिला-"फुंगा पासा द हे दु नि, घना: च्वं घयेपुना । मां नं ला जित: अभ्फ मेगु लच्छि तयेमानि धा:गु दु । गुलि दत धका: जि बयागु , स्वला ला फुत नि ।"
कृष्ण कपा: तिया:-"ओहो ...अभ्फ लच्छि । जित: ला ध्व स्वला हे लां लां थें तायेधुंकल ।"
चीधिम्ह सस: केहें निरुचा च्या ज्वना क्वथाय् दुहांबल ।
"का दाइचा, च्या भपि ।"- धया: ल्हा:तिइ कप ज्वंकल ।

कृष्ण–"च्या त्वनाच्वने मखुत म्हाल , जि बना छुवये ।" - धया: दने त्यंगु , निरुचां-"का ... छाय् दाइचा, गन बने हथायेगु अपायेसकं, ख्वा: नं ख्युंसे च्वं, छु जुल ?" "छु जुल , छु जुल का ।" - धया हा हां हे कला:म्हेसित–"का जि बन, भचा याकनं बयेगु कुत: या ।" - धया:क्वथां पिहांवन ।

कंस कुन्हु सुथय् जा नये न्ह्य: क:सिइ निभालय् च्वना: मचायात चिकं बुइका च्वंगु शोभा । निरुचां कुनें तिवां तिवां स:ता हल, फोन बल धका: । भुतुलिइ ज्या याना च्वंम्ह मांम्हेसित मचा छक: स्व धका: चिइका: कुहां वन । शोभां निरुचिके न्यन –"सुयागु फोन ?"

"लूज:या ।"

"छाय् फोन या:गु ?"

"हे...जित: मधा:, ना खुरुक्क फोन का..."- धका: फोन तताम्हेसित बिया निरुचा म्ये हा हां थाहांवन ।"हेल्लो"

उखें लूज:(शोभाया पाजुया काय्) "हेल्लो तता ... म्ह फुला ..., जा नये धुन ला ?"

"मनयानि , मचायात चिकं बुइका च्वनागु । छाय् थौं , गथे लुमंगु ता: ई लिपा ..., छेंय् बा रे ।"

"लुमन का , छं छुं हे मस्युनि ला?"

"छु खं?"

"कृष्ण दाइ नं ध:थाय् ज्याकुथिइ ज्या याईम्ह छम्ह मिसायात ल्हा:तल हं । हाकिमं ध्व छक:यात म्वा:ल , हानं हानं थथे जुल कि बांलाइ मखु धका: ख्याच्व: ब्युगु हं । तर कृष्ण दाइ ला मछाला: ज्या हे त्व:ता: बल हं धा:गु न्यनागु जिं ।" लूज:या खं न्यना शोभा याग्ला प्याग्ला वन । ख्वा: छपातं

हिं बुलाःतःगु थें जुया बल ।
"छन्त सुनां धाःगु रे?"
"जिगु त्वाःया पासा छम्ह नं अन हे ज्याकुथिइ ज्या यानाच्वंगु दु , वं हे कनाः स्यूगु जिं ।"
थुलि न्यनेबं शोभा मेगु छुं न्वबाये मफुत, ल्हातिं रिसिभर कुतुं वन ।
उखें लूजःया सः ध्वयाच्वन –"हेल्लो..., हेल्लो..."
मचायेकं हे शोभाया म्हुतु पिदन –"भचा हे धैर्य मदुम्ह, नां न कृष्ण, पहः न कृष्ण...फोक्कमनिम्ह ।"

मानवता

कला:याके चुरोस व पत्रिका न्यायेत स्वीतका दां कया:' थौं जि तापाक्क वने मखुत, लिक्कसं महाद्य: थाय् तक वना वये धया: वंम्ह दुने दुने अय्लाखं जिर्ण जुइ धुंकूम्ह किशोर महाद्य:थाय् स्वचा: चा:हुले धुंका: भतिचा थ: थम्हं इकु इकु थें तायेकल ।

बयागु थ्व अबस्था अनसं दुम्ह द्य:पा:ला: हालाहल –''ए... ए.... भाइ , छि ग्वतू वनीथें च्वं । थन छक: नि फ्यतुना दिसँ ।'' - धया: सुकू छपा बँय् लाया:बिल । किशोर सुकुलिइ फ्येतुल । फ्यतुम्ह , ग्वतुल । द्य:पाला: नं बा: चायेका:आम्खोराय् च्वंगु नीलखं छ्वाकल । बुलुहुं मिखा तिसिना वन किशोरया ।

उबले तक अन मनूत भुजिं भूं थें भुने धुंकल । द्य:पा:ला:नं किशोरया खल्ती कुतुंव:गु मोबाइलं ''घर'' धा:गु नांया नम्बरय् फोन यात । उखें बाथरूम दुहाँ वनेत्यंम्ह प्रतिभां थ: भा:तया नम्बर खन ।

''छाय् फोन यानागु राजा ?''

''हेल्लो''

स: पा:गु बा: चाल प्रतिभां -''हेल्लो, सु न्ववाना दियागु, थ्व ला जिम्ह बुराया मोबाइल नम्बर ।''

" ख:..! छि बयेक:या जहान ख:सा थन महाद्य:थाय् याकनं भ्याया दिइ माल, छिम्ह मनू बेहोस जुया ग्वतुलाच्वंगु दु ।'' –धा:गु खँ न्यना: प्रतिभाया ख्वा: छपातं ह्याउंया बल, तुतिं बँय् हे चुइ मफयेक फ्यारा फ्यारा खाकल ।

नाइटसूट फिनाःतःगु हे मत्वतुसे ब्वाँय् कुहाँ वन । बालं च्वंम्ह दिलमायाया क्वथाया लुखाय् पिने च्वना "ए ... दिलमाया, घरपति बा बेहोस जुया च्वन हँ महाद्यःया देगलय् । जि बने त्यना , छ नं छकः अन याकन बा रे न्हा..."-धयाः सः ब्वयेका वन ।
अन ध्यंकाः भुजिं भूँ थें भुना च्वंपिं मनूत प्रतिभा वःगु खनाः लिचिला बिल ।
"छि हे खः ला ? का बयेकःयात लः त्वंकादिसँ । छितः पियाच्वंगु थें च्वं।" - धायेवं ह्वाय ह्वाय ख्वया "राजा...राजा...मिखा चायेकि... राजा...."- धया पाःलाःया आम्खोरां तुं किशोरया म्हुतुइ लः प्वंकल ।
म्हुतुइ लः दुहाँवंगु हे मखु स्वः... स्वः... हायावल । व हे इलय् छ्चाःलि च्वना स्वयाच्वपिं मनू तयेत पाःलाः न "का .... छिकपिन्स बयेकःयात थिया दिइमते ।" - धकाः लिचिला बनेत धाल ।
प्रतिभां मिखा फुति मयाये धुंकूम्ह भाःतयात थनेगु कुतः यानाच्वंगु खनाः पाःलाः न धाल -

"बयेकः बैकुन्ठ बासय् भ्राये धुंकल । छिं न्ह्यागु कुतः याःसां दनी मखुत । छु यायेमाःगु यानादिसँ ।" - धायेवं प्रतिभा ततःसलं ख्वल –"मखु, जिम्ह बुरा जितः याकःचा त्वःता बनी मखु । जिं अस्पतालय् यंकाःडाक्टर क्यने ।"- उबले हे दिलमाया नं ध्यंकः वल ।

"छु जुल मां... बायात छु जुल ? बा..... बा ....!" - धया कत्तिक घ्येपुल । प्रतिभा –"दिलमाया .... हुँ सा छ वना ट्याक्सी छ्गः मालाः ज्वना वा, बाःयात अस्पताल यंकेतः ।" - धायेवं दिलमाया अनं वन ।

निगः ट्याक्सी लुतं न सुथंनिसें उजाःपिं तयाः बने मखु , न्हिच्छि हे अशुभ जुइ यः धयाः ट्याक्सी ड्राइबर त फस्वया वन । बल्ल बल्ल छगः ट्याक्सी वने ध्याल –
“मां .... ट्याक्सी बल ... बाःयात गथे याना यंकेगु ?” प्रतिभा अन भुजिं थें भुना च्वंपिं मनूतयेत इनाप यात, छम्ह हे माने मजू । फुक्क लिचिला वन ।
गुलि बिन्ति यात, अहं ।अन्तय् दिलमाया, प्रतिभा व ट्याक्सी ड्राइबर हे स्वम्ह जानाः मफु मफु किशोरयात ल्ह्वनाः ट्याक्सिइ तल ।
ड्राइबर “ गन अस्पतालय् यंकेगु तता.....?” प्रतिभा “ टिचिंगय् भ्मासं बाबु ।”
ड्राइबर –“टिचिंग तापाः मजूला ? थुजाःगु अवस्थाय् ला बयेकःयात थन नापं वीर अस्पतालय् यंकाः दीसा ज्यू नि, छु याये ?”
“ज्यु बाबु ।” - धयाः- “राजा राजा दना बा राजा ।” - घ्येघ्ये पुयाः लं धुच्छी ख्व ख्वं वन ।
अस्पताल थ्यंकाः किशोरयात इमर्जेन्सी तया जाँच याना च्वंतले मुटुया ल्वगि प्रतिभाया नं प्रेसर अप्वया बल ।
दिलमायाया छु याये छु याये जुल—“मां, मां छु जुल “धया च्वंतले प्रतिभा ग्वतुल । प्रतिभायात न हथासं बेडय् तयाः जाँच यात ।

पलख लिपा किशोर मदये धुंकूगु ,डाक्टरं सुचं बिल । ट्याक्सी ड्राइबर नं ताः ई तक अन हे च्वनाच्वंगु खनाः दिलमायां न्यन—“गुलि धेबा जुल थें ड्राइबर साब ? “म्हिचाय् दां ला दुगु हे मखु हथासं वःगु दिल माया न ।

ड्राइवरं लिसः बिल–"जितः ध्यबा म्वाः, बरु जिं छु यायेमा धयादिसँ। जि नं मनू खः, दुखं कःबले धर्म यायेगु धइगु हे तःधंगु मानव धर्म खः।"

पालुगु चाउचाउ

सन्वरबा:या दिं । सरुया माजु केशरीया सुज्या पस: (टेलरिंग) थ:गु हे ख: , बन्द थौं । सुथय् व बह:नी ला जा नयेगुजुइ । न्हिनय् साक्क भिंक नये मास्ते व:सां नये मदु केशरीया । थ:म्हेसियां न्याना: हया: न:सा व नकूसा बाहेक मेबले सरुं छु दयेकल व हे य:सां मय:सां घुर्केमा:। थौं न व हे चाउचाउ । न्याम्हेसित निगु पुरी चाउचाउ । ल: भ्वान्त्यां भ्वान्त्यां तया: दयेका: तल । काय् , भौ व मस्त निम्ह नापं थ: नं भ्व:चिन सुकुलिइ । निगु, प्यंगु चम्चा म्हुतुइ त:बले पालुया ख्वा: छपातं हिं बुलाथें जुया वल केशरिया । स्यूस्यू हाला: धाल –"गुलि जक मल्ता तयागु थुकी , ओहो ! जिं ला नये हे मफत का ।" केशरीया खँ न्यना भौम्ह सरुं लिस: ध्वकल–"व जिमित ला पालु मजु । मांया म्हुतु हे पालूलिं जुइ का ।"– केशरीं काय् व छय्

पिंके न्यन । उमिसं नं पालु मधा:, फुक्कसिनं स्वारा स्वारा नयाच्वंगु खन । प्यदँदुम्ह छय्या बाताचा ला खालि हे जुइधुंकूगु खना केशरीं मचायात न्यन –"छोरी , छं य:नि ला ? हजुरमां नं ला नये मफत पुता, तसकं हे पालु ।" –धा:बले के खोज्छस् कानो ,दुइटा आँखा धैथें जुल । छय्म्हेसियां अजिया बाताचा काचाक्क् लाका काल । नये पित्यानाच्वंगु भ्क्रोंकय् बाताचाय् च्वंगु चाउचाउ स्वारास्वारा नल । तर वयात नं पालुया: च्वना च्वने मजिया वल । सुकुलिइ ग्वारांग्वारा तुल मचा, ह्वायं ह्वायं ख्वल । ह्व ह्व पुइक मुसु तल, म्हुतुं ला: पिहाँवल । सरु बाधाइथा दना मचायात ल: त्वंकल, चिनि म्हुतुइ ल्वसुकल । तर मचा

ततःसकं ख्वःगु ख्वलं । सरुं मचायात लुचुक्क चुयाः न्यतालय् छत्थु नि दाल अले म्हुतुं पिहाँ वल—“छन्त व हे मल्ला चूं अप्वः तयागु चाउचाउ मनसें मगाःगु ला ?” धयाः हा हां अनं दनांवन ।

फेशन

येंया छगू पुलांगु बस्ती । बस्ती दुने छगू चुक । चुकय् नेबा:त माले मा:गु अबस्था जुइ धुंकल । फुक्क पिनें वया बालं च्वंपिं जक । ता:इलं निसें अन बालं च्वनाच्वंम्ह मिसा छम्ह बसन्ती । थ:त चुकया लानी थें भा:पीगु ।

चुकय् च्वंपिं ल्यासेपिं मस्तय्सं पुना जुइगु बस:यात कया:लाक्व धया जुइगु । थौं न नापं छेंय् बालं च्वनाच्वंम्ह रोजी छें न पिहां जक व:गु, थ:गु लुखासं च्वाफीं बं

पुनाच्वंम्ह बसन्ती–"लं स्व रे लं, सालुसे च्वंगु । छाति हे फुक्क खने दु । पाइंट स्व , थाय्थासय् ह्व:ह्व:गं । प्यनय् तक हे ह्व: प्वा: , छ्या ..... हिसी मदुम्ह मिसा"–धया: हालाच्वंगुलीं रोजीं भचा दिना: लिस: बिल–"जि यत्थे याना बस: पुना जुइ , छित: मा:गु खं मखु थ्व । थ: म्हाय्या जक च्यूता: कयादिसं ।"

म्ह्याय्या नां कायेवं बसन्ती–"जिम्ह म्ह्याय् नं जक थथे पुना जुल धा:सा ला सं छपु मदयेक पुया छ्वयाबी का जिं । छ थें ला जिम्ह म्ह्याय् , जिं गथे धाल अथे । प्यनय् तक हे ह्व:प्वा: दूगु पाइंट न्ह्याना: सुयात क्यना जुयागु छं ?" रोजी न्वनी मवासें तमं सुरुसुरु चुकं पिहांवन । बसन्ती प्यारा प्यारा हा हां थाहां वन ।

म्ह्याय्या क्वथासं दुहां वन –"सिल: छक: तक हे लध्याना बनीम्ह मखु का थ्व तुलसी नं ।" धया: क्वथाय् बं पुना: धू मुना: डस्टबिनय् प्वंकूबले छता गुबलें मखंनिगु खन । लिकया स्वल । थ:म्हेसियां मस्युगुलिं भा:तम्हेसित–"ए ब्वाम्ह ! थुखे छक: स्वयादिसं सा ।"

धायेवं भा:तम्ह –"छाय् छु जुल"– धया: वल । बसन्ती –"ध्व छु छक: स्वयादिसँ ।" भा:तम्हेंसिनं ब्वना स्वल
PREGNANCY TEST KIT

बसन्ती –"छु ध्व ?"

भा:तम्ह–"प्वाथय् दु मदु धैगु जाँच यायेगु वास: धा:गु का ।" – धया: तम्वल । खँ जक न्यनेवं बसन्तीया तुति फ्याराफ्यारा खानावल । मिखां छुं हे खने मदुथें च्वनावन । इकुइकु धया वल । खाताय् ध्याम्म जू वन ।

चिनिकाजी थ:गु छेँया मातं क्वथासं च्वना बह:या चुराय् कतां किया: बुट्टा पिकयाच्वंगु । लुखाय् गं न्या:गु ताया: पलख ज्या दिना: भ्यालं स्वल ।
भिःदं, भिंनिदं ति दुपिं निम्ह मिसा मस्त थ:गु छेँय् थस्वया च्वंगु खना: न्यन —"छाय् थें मस्त ?"
व निम्ह मस्तय्सं —"कुहाँ छक: भ्वासं ।"— धका: इनाप या:गुलिं चिनिकाजी कुहाँवन ।
"बाज्या जिपिं बालसेवा संस्थां वयापिं । जिपिं ग्वाहाली फ्वनेत वयागु ।"—धया:भ्वं छपा: ज्वंकल ।
भ्वं कया: स्वल , खल्तिं सच्छी वंगु नोट छपा: लिकया: इमिसं ज्वनाव:गु चन्दा बाकसय् क्वफाना बिल । छम्ह मचां —"बाज्या तसकं हे पित्या: चाल , त्वनेगु ल: भचा दैला थें ?"
"दु, दु । तलय् थाहाँ वा मस्त । छिमिगु ख्वा: स्वय्बले त्यानुचा:पिं व पित्याचा:पिं हे खनेदु । ल: न त्वंके , छुं नसा नये य:सां नके । वा तलय् वा ।" — धायेवं निम्हय् छम्ह मिसा मचां धाल—"जिपिं गनं न छेँ दुने दुहाँ मवना बाज्या ।"
चिनिकाजी अजू चाया न्यन—"छाय् ले ?"
"जिमित गुरुमां न धयात:गु दु ।"
"ख: ला, छु धया त:गु दु ?"
"थौं कन्हय् आपालं बलात्कारया घटना त जुयाच्वंगु दु । न्यादं, खुदं दुपिं मस्त तक हे बलात्कारया शिकार जुयाच्वंगु दु, उकिं होशियार जुया जु धया त:गु ।"

मिसा मचाया खँ न्यना थ: न मिजं जूगु नातां, थ:त नं नांगा या:थें तायेकल। थ:न अपराधी थें तायेकल चिनिकाजीं, अले थ:हे मछाल।
थाहां वना: ल: थल ज्वना कुहांवल। निम्ह मस्तसें ल: त्वना चिनिकाजियात सुभाय् बिया लिहांवन।

दरबार छेँ

जबं खबं तत:जा:गु छेँ , दथुइ राम नारांया छत जा:गु छेँ । छ्यनंमुलं चुया: दयेकूगु छत जा: छेँ नं । कला:म्ह न्ह्याब्लें हाला च्वनीगु कि " सकसियां तत:जा:गु छेँ, भ्पी जक छत जा: । ख्वथा ख्यूंसे च्वं, न्हिन्हय् हे मत च्याकेमा: । न्ह्य:ने नं अथे हे तत:जा:गु छेँत । नापं च्वंम्ह बेखाचा ब छि छगू हे ज्याकुथिइ । नाप नापं ज्या या:गु हे नीच्यादं फुइ धुंकल । बं गाडी गया: जुइ धुंकल, छि मोटर साइकल छग: हे न्हूगु न्याना गया: जुइफूगु अवस्था मदुनि ।

रामनारां छुं लिस:मब्युसें –"चौका, गूइ् भचा बलया:गु ख:सा छक्का हे जुइगु । नया त:गु हे मगा: ।" – धका: याक:चा टिविइ क्रिकेट स्वया: हालाच्वन ।

"छिं नया: त:गु गा: का । किसि थें ल्स्वंका छि । अफिसं लिहाँ वल कि रिमोट ज्वना टिवी चायेके धुंकी । काय् , बौ व म्ह्याय् स्वम्हेसित हे छुं खँ न्यंका: नये मफये धुंकल जिं । मस्त ला छेँ मिया मेथाय् च्वंवने माल धयाच्वंगु दु । बा नापं खँल्हा धयाच्वंगु दु । बा जूम्हेस्या खि फाये ला:गु मखु , छु याये ।" टिवी स्वयाच्वंम्ह रामनारांचा छेँ मीगु खँ न्यना –"सु ब , छेँ मियां मेथाय् च्वंवने माल धा:म्ह ?स्यू ता:गु छुं मखु , ब्वना त:गु गा:गु मखु । दरबार छेँया आ: मू मदु । ध्व छत जा: छेँया मू आ: दरबार छेँया मू स्वया अप्व: जुइ धुंकल का । तत:जा:गु दरबार थें जा:गु छेँ पा:ता: जुइधुंकल । ध्व हे छत जा: छेँ जूगुलिं भ्पीत: त:भुखाचा बया नं छुं मपात का । जिं आ: छेँ मिइमखु । च्वने म्हा:सा थ: थ: दरबार छेँ दना: च्वं हुं धा । "छक्का, बल्ल मुइकल का । मुल्कय् मदुपिं जाग्वारा त ।"

बाल मजदूर

छगू बथां पुलिसत वया ज्या यानाच्वंपिं भिम्ह मजदूरत व कारखाना चायेका त:म्ह साहुयात नं नापं ज्वना: थानाय् यंकल ।

थानाय् यंका पुलिसं साहुयात ब्व:बिल—"बाल मजदूर तया: ज्या याकेमज्यु धैगु कानून भीथाय् देशय् नं दु धैगु मस्यू ला छं । बाल शोषणया मुद्दा तया: छन्त कुना बी , कारवाही जुइ छन्त । सरकारं नियम कानून दयेका त:गु छु यायेत ? व नियम कानून बिरुद्धय् वनिपिं, सरकारया खँ मन्यनिपिन्त सजायँ जुइ ।" पुलिसया खँ न्यना साहु धाल —"जिं फुक्कंस्यू तर थुमिसं मथू , थुमिगु प्वाथं मस्यू"—धाधां छम्ह अथे हे भिंप्यदँ ति

दुम्ह मचायात न्ह्य:ने सालाकाल ।—"का पुन्य छं छाय् ज्या यायेमा:गु धका: सरयात कना ब्युसा ।"

पुन्यंबुलुहुं न्ववात—"जिम्ह बा मदुगु निदँ दत । छेँय् किजा छम्ह दु । चीधिक:तिनि । मांनं ज्या या:वने धा:गु ख:, तर जि दयेक दयेक मांयात छाय् दुख धका: जिं ज्या याना । जिं ज्या याना छेँज:या निछा: हापु चू लानाच्वंगु दु सा जिं ज्या याना छु पात ?"— ध्व खँ न्यना पुलिसं धाल—"तर बाबु, ध्व उमेर छं ज्या यायेगु उमेर मखु । छंगु ला आख: ब्वनेगु उमेर ध्व ।"

"आख: ब्वनेगु , त:धंम्ह मनू जुइगु इच्छा ला सु मस्तय् मदै ? जिं आख: ब्वन धा:सा जि छेँज:त म्वा:म्वाकं सिनावनी । उकीं जि थ: त:धंम्ह मनू जुइगु स्वया नं थ:गु कर्तव्ययात न्ह्य:ने तया न्ह्यांवनेमा: थें वा:चायेका । अन साहुजुया कारखानाय् जक मखु जिं ज्या याना च्वनागु , सुथय् सुथय्

छें छेंय् वना पत्रिका ब्यु वनेगु पार्ट टाइम ज्या नं यानाच्वनागु दु जिं ।
यदी छिं धा:थें सरकारं दयेका त:गु कानूनय् जि थें जा:पिं दीनदुखी असहायपिन्त जनमका:छी सरकारं स्वइगु ख:सा जिं कन्हे निसें ज्या त्व:ता: बी । गथे छम्ह मन्त्रीं अवकाश काये धुंका: नं जनमका:छि सुख सुविधा माकुक्क नया: च्वनेगु कानून दु, जिपिं थें जा:पिन्त नं दयेका ब्यु रे उजा:गु कानून ।"
पुन्यया खँ न्यना: अन च्वंपिं सुं हे न्वबाये मफुत। पुलिसं कारखानाया साहुयात –"का न्ह्याथे हे जूसां जिं मेगु खं मस्यू , छं हाकनं मस्त तया ज्या याकल धा:सा छंगु कारखानाय् तालं ग्वया बी , होस् या ।" –धका ख्याच्व: बिल ।

गरिबी

न्हिच्छि कान्छा साहुया रिक्सा चलयेयाना ज्याला ब:गु धेबां छें ज: स्वयेमा:म्ह आले थ: लासाय् थस्स: पा:बले कला व मचाखाचा ग्यांला:। बास: यायेत गाक्क धेबा नं मदु । छन्हु लासाय् तुं सिना बन आले ।

पंचनारांया छेंय् , छकू छेलिइ बालं कया च्वनांच्वंम्ह आलेया तिरी सोनाम व निम्ह मस्तयेत घरपतिं प्यन्हु न्यान्हु तक प्वा: जायेक नकल , मानवताया नातां । तर ग्वन्हु तक नका च्वने फइ ? थ: हे साख्य दाजु किजा पिन्सं जूसां अथे याना च्वनिमखु जुइ थौं कन्हे थ्व कलिजुगय् ।

मस्तयेत निछा: नके तक मफया बन सोनामं । स्कूलं नं ता: इलं निसें धेबा मपूनि धका: मस्तयेत पितिना हल । सोनाम निम्ह मस्तयेत छेलिइ तया: न्हिच्छि छथाय् छेंय् भारा सिलेगु , बस: हिइगु ज्याय् बनिगु जुल । अथेसां नं स्वम्हेसिया बाग: प्वा: जायेकेत थाकु ।

खुदं दुम्ह काय्मचा तसकं मफुत । बास: याये फूगु मखु । मफुम्ह मचायात स्वयेमा:बले सोनाम ज्याय् नं बने मफुत ।

छन्हु न्यादं दुम्ह म्ह्याय्नं मांम्हेसित न्यन—"मां, दाइ गुबले सिनावनी ?"

मचाया थुजा:गु खँ न्यना सोनाम अजु चाल , अले धाल — "थथे धाये मज्यू, मैंया । छाय् छं थथे धयागु पुता ?"

" दाइ सित कि घरपति बा नं प्यन्हु न्यान्हु सां प्वा: जायेक नके हइ ।"

म्ह्याय्या लिस: न्यना सोनामं मचायात कतिक्क घय्पुया: ह्वायँ ह्वायँ ख्वल ।

बिचाः हायेका

बयेकः भीगु देया न्हाय् । राष्ट्रिय अन्तर राष्ट्रिय कासाया लागाय् बयेकःया योगदान सकसिनं च्वछाः। सिरपा ला गुलि गुलि । तर थौं म्ह मफया च्वन । कासा म्हिताःच्वंबले गुलि बय्बय् जुइगु व गुलि च्वय्च्वय् धाइगु प्रशंशकत बयेकःयात नापलायेत, अटोग्राफ कायेत । तर आः ल्वचं कयाः लासाय् च्वने माःबले थःथिति , जःलाखःला पासापिं छम्ह हे बयाः स्वः मवः। सुयां च्यूता हे मदु । ल्वय्या उपचारया निंतिं सम्बन्धित निकायलय् निबेदन तल । ल्वय्या रिपोर्टत स्वयाः प्रमुखयात खबर यात ।

प्रमुख पाखें थःम्हं याकःचां निर्णय यायेगु आंट मयासें बोर्ड बैठक च्वना पारीत यायेत आश्वासन बिल । गुबलें छु , गुबलें छु यायां लां लां बिकल ।

थथे हे खः भीगु देशया परिस्थिति । देशया निंतिं सिनाः जुइपिन्त राज्यकोषं धेबा पिकाये माल कि वां हि पिहां वइगु । छम्ह नेताया ल्हाः जक मनाः बःसां बिदेशय् उपचार याः बनेत राज्यया ढुकुलिं गुलि माल उलि उध्रिमय् हे बन्दोबस्त यानाबीगु । प्वाः जक स्याःसां बिदेशय् बना उपचार याः जुइगु । थुकिया मू हुनि नं उमिसं बांलाक हे स्यू कि थन डाक्टर त उप्वः धैथें नक्कली त दु धैगु । अले थन उपचार याये न्ह्याइगु गन ?

बल्ल बल्ल दच्छी लिपा बयेकःया उपचारया निंतिं राज्यं खर्च बीगु निर्णय जुल । तर आर्थिक रुपं बिपन्न व घाः सहः याये मफूगु हुनिं उपचार जुइ मफया बयेकः ध्व अनित्य संसार त्वःताः बन ।

बयेकःया मृत्यु पश्चात् बयेकःया गुणगान जुल । सकलें

शोकमग्न जुल । सामाजिक संजाल पाखें बयेक:या किपा ब्वया: बिचा: हायेकूपिं ला म्व: म्व: हे खने दत । बयेक: मदये धुंका: तिनि सकसिनं दुख प्वंकल । बिचा: हायेकल ।

नेवा: मैंचा

थन मचानिसें थ:गु मांभाय् ल्हाना: मच्वंम्ह, ल्हाये मस:म्ह नेवा:नी मैंचा अमेरिका थ्यन । नेपालय् प्लस २ ब्वचायेका अमेरिकाय् च्वंम्ह मैंचा । थ्वनेकुथी भर्ना नं जुल । पार्ट टाइम ज्या छगू न दत । च्वनेत ला छुं च्यूता: हे मदु । अमेरिकाय्हे स्थायी बसोबास याना च्वंम्ह निनि थाय् च्वनिगु । ज्या नं निनिं हे चू लाका ब्यूगु ।

ब्वनेकुथिइ नेपालीत छम्ह निम्ह स्वया अप्व: मदु । उप्व थै थें भुयु त हे । ज्याकुथिइ नं भुयु त हे अप्व:। व च्वनाच्वंगु निनिया लागाय् जलाख:ला त अप्व: धैथें नेवा:त । छेंय् निनि व बया छेंज:पिं सकलें नेवा: खं ल्हाईपिं । भुतुलिइ ज्या याना च्वंसां निनि व म्ह्यायम्ह नेवा: खं ल्हाना: हुरुहुरु न्हिला च्वनिगु । बैठकय् नापं च्वना टिवी स्व:सां नेवा: खं जक ल्हाना: च्वनिगु । मैंचा मनमनं-"छु धा: , छु धा: थम्हेसियां छुं थूगु मखु । जिम्ह मां अबुं स्यना मत: । मदर टंग धाइ , थ:ला मां नं हे मांभाय् स्यना मत: । आ: जिं थ:गु मांभाय् थन सकसिके स्यना काये । थ:गु देसय् च्वना: मस:गु थ:गु मांभाय् विदेशय् च्वना सयेके जिं । जिं थें थ:गु मां भाय् विदेश बया: स्यने म्वा:लेमा धैगु सन्देश बी जिं नेपा: वना:।"

किसिया निपु बा

नेपालभाषा लोक म्येया धेंधेंबल्ला: कासा ज्याभ्व:लय् नेवा: मन्त्रीजुं बियादीगु बाघौ ता:हाक:गु न्वचुं सकसिगु नुगलय् थिल ।

"झीगु भाषा, झीगु तजिलजि धैगु हे झीगु पहिचान ख:। झीगु लोक म्ये ला हलिमय् न्यंक बय्बय् जुयाच्वंगु दु । झीगु तजिलजियात म्वाकातये फ:सा जक हलिमय् झीगु पहिचान ल्यं दयाच्वनी । उकीं झीसं थ्वयात सम्मान व संरक्षण याना तयेमा ।"

न्ह्यागु हे ज्याभ्वलय् नं न्वचु सिधयेका बयेक:यात लापा थाना सम्मान यानादिसें धाये म्वायेक हे स्वकुमित सकसिनं ता...रा...रा...रा.... लापा थात ।

ज्याभ्व: क्वचायेका लप्तेया ब्व:ताय् समय् बजि निभ्वा: स्वभ्वा:ति म्हुतुइ भ्वा:तिना: , अय्ला: छसलिं त्वना: ख्वा: स्यंका: , मिखा तिसिना: मू हाला:—"जि मेगु ज्याभ्वलय् नं बने मानिगु जूगुलिं बना हे छुवय्"— धया अनं बिदा जुया: हथासं यच्चुगु पिच्चुगु गाडी च्वं बन ।

गाडी दुने रमेश ताम्राकारया बने त्यल जि ला थौं कला:या थ:छेंय् , जिमि सस:मांया जित: गुलि जक य: थें धा:गु म्ये न्यनाच्वंम्ह ड्राइभरयात मन्त्रीं धाल—

"ए क्वात्रा बौ काइचा, छु म्ये हायेका तयागु थ्व?"

ड्राइभरं लिस: बिल —"एफएमं . बयाच्वंगु हजुर ।"

मन्त्रीं तमं ब्व:बिल —"का बंद या न्ह्याथासं बयाच्वंगु जूसां । निघौ निघौ तक दुने नेवा: म्ये न्यन्यं बाकक जुइधुंकल । का एफएम हिला: छुव ।"

धया सुर पुया: म्ये छपु हाल–"...आइ लव यू मोर इयान आइ क्यान से "

मन्त्रिया पहः खना ड्राइभर मनमनं धाल –"किसिया निपु वा दु धैगु थौं खन का ।"

मखुगु खँ ल्हाइम्ह टिबी

च्ययद्‌ं पुले धुंकूम्ह आसानारां , काय् नं ल्हातिइ तया ब्यूगु निद्धः बृद्धभत्ता स्वया ख्वाः ख्युँकाः-"थुलि जक ला ? सरकारं ला लय् पतिं छैं छैं थ्यंक वयाः नमस्कार याना न्याद्धः न्याद्धः दां ल्हातिइ तयाबिइ धाःगु । जिं टिबिइ खनागु ।"

काय्म्ह तम्वल – "छु म्वाःमदुगु खँ ल्हाना च्वनागु । व ला चुनाव न्ह्यः छ बुराया भोट कायेत धाःगु का । आः चुनाव सिधल , थःत हे न्ह्यागु दःसां मगात हं । उकिं आः गुलि बियाच्वंगु खः व नं बीमखुत धाःगु , जिं न टिबिइ न्यनागु ।"

आसानारां -"अय्सा मखु मखु जक खँ ल्हाइम्ह व टिबी हे तछ्याना छ्वया ब्यु याकनं ।"

काय्म्ह–"का , का । जिं तछ्याना बिइका । छ पलख न्ह्यलं ब्वा ।"

मनमनं-"न्ह्यागु टिबी हःसां स्वयेगु व खनिगु व हे खः ।"- धयाः बुराया क्वथां पिहांवल काय्म्ह ।

क्वस:

ल्यायम्ह जुल काय् भाजु प्रविण । इहिपा याये लायकम्ह जुल । मिसा तयेगु किपा त व:गु वल , ग्वा: ग्वा:। मांम्ह ल्य:म्ह मिसा छेंया ज्याय् ल्हा: च्व:म्ह ख: तर प्रविणया अबु आख: ब्वना मत:म्ह समाजय् मल्व: धका: खँ हे मफ्ल ।

गुम्हं शिक्षित जूसां प्रविणयात मय: , बामला: धका: लित छ्वल । प्रविणया अबुं ल्य:म्ह शिक्षितम्ह मिसा छेंज्या याये मस:म्ह धा:गुलिं मांम्ह मानय् मजुल ।

अन्तय् लमिं छम्ह थुजा:म्ह मिसा चूलाका बिल । मिसा सकसित हे पायेछि ताल । सकलें लयेताल ! लये मताइगु नं गथे ? मोटर क्वस: ज्वना वैम्ह ।

बा:जु जुइम्हेसियां थथे बिचा: ब्वल–“ब्वना मत:म्ह जूसां छु पात ? जागिर नये मा:गु मखु थें ? मोटर क्वस: ज्वना व:म्ह भौ धाल कि ला , समाजं न छुं धाये फैमखु ।”

माजु जुइम्ह – “छें ज्या मसम्ह जुलं छु जुल ? भम्चां जक हे ज्या यायेमा: धाइगु छु दु ? जि नं ला उलि बुरी जुइ धुंकूम्ह ला पक्का हे मखु ।”

प्रविणं थ:गु तर्क तल-“बांमलाना छु पात ? भ्रन बेस हे जुल । सुनां मिखा नं तइमखु त ।”

त्वा: हे थ्वयेक दिनिदिनी बाजं थाना: मिसा दुत हल ।

भ्वासि

छगू अस्पातलय् नां च्वकेत लाइन च्वना च्वना । न्ह्य:ने तक थ्यंकेत नीगु मिनेट काल । जब न्ह्य:ने थ्यन , उबले रिसेप्सनय् च्वनाच्वंपिं निम्ह मिस्त छु खँ पायेछि मजूगु ख: मस्यु । ता:ईतक नं जिगु नां मच्वसें ल्वाना:च्वन । जित: नं मव:, उमिगु पह: खना भ्कन न्हिले वयाच्वन । ल्वापु दित । जिगु नां च्वल । धेबा बिया । लिहाँ वये त्ययेका कथं बालाबाला मिनाच्वंगु जिगु । जिं ला न्यना हे बिया —"छिकपिं निम्ह नेवा:नीत । छिकपिं निम्हेसिगु ख्वालं क्यं , अले भाषं नं । तर छाय् नेवा: भाषं ल्हाये मज्यूला ? नेवा: भाषं हे ल्वाये मज्यूला ?"

निम्हेसिनं छगू हे सलं खस भाषं हे लिस: बिल—"जिपिं न्ह्यागु हे भाषं खँ ल्हा:सां, ल्वा:सां छित: छाय् माल ?" जिगु ख्वा: ह्याउँपाउँ धाल । निम्हेसियां जिगु छ्वंया सँ छपु मदयेक पुया: साला काइ धका: ग्याना: जि लाइनं पिहाँ वया ।

भ्किता: इलय् डाक्टर वइगु स्यू जिं । व हे इलय् बना डाक्टर क्यना छेँय् लिहाँ वया । जा नया ज्याकू बना । ज्याकू नं हे न्हिन्हय् मतया धेबा पू बना । अन बमनी पासा छम्ह दु । नेपालभाषा ला खररर ल्हाये स:म्ह ।

धेबा पुले सिधयेका बयात छक: नापला: बना । छकू हे क्वथाय् न्याम्ह खुम्ह कर्मचारी त दु । छम्ह मुस्मां । लँय् खंसां न्ववाये म्वा: बयात , छेत्रपाटी पाखे छेँ बया । बमनी व मुस्मा निम्हं नेवा भाषं खँ ल्हाना: हरहर न्हिलाच्वंगु खना

जि अजू चाल । बमनी पासां जितः मुस्मा यात म्हसिका थिल ।-

"जिं खं वयेकःयात तर न्ववाये मनंनि ।" मुस्मानं नं जिं थें धाल ।-"छिकपिं निम्ह गैर नेवाःत , तर निम्हं नेवाः भाषं खँ ल्हाना च्वनादिल । जि ला तसकं हे लयेताल ।" जिगु खँय् बमनी पासां " भ्की नेवाःत, (बमनी जुयाः नं) निम्ह नेवाःत जूसां मेपिनिगु न्ह्यःने मछ्रालाः खःला, गिजय् याइला धकाः भ्वासि जुयाः मेगु भाषं खँ ल्हाः जुइ । जिपिं चाहिं खस भासं खँ ल्हात कि मेपिन्सं थुइ धकाः नापलात कि नेवाः भाषं खँ ल्हायेगु ।"

न्यु जेनरेसन

चिरीमाया जुरुजारु दन । छचाखेरं मिखा ब्वल । पासापिं नापं पोखरा वंम्ह थ: म्ह्याय् लुखाय् दना: स:ताच्वंगु म्हगसय् खनाच्वन, चिरीमायां । नाडीइ च्वंगु इलचं पाखे मिखा ब्वल । सुथसिया न्याता ई जुल । अबुम्हेसित थन । -
"ए ...ब्वाम्ह ... दनादिसँ सा....।"
न्ह्य: बयेका च्वंम्ह सुमन–"छु पह:याम्ह मिसा धया ब्व , छु जुल ?"
"मैंचित: छक: फोन यानादिसँ । जित: म्हगसय् क्यं बयाच्वन ।"
"आ: म्हगसय् खने धुंकूम्हेसित छाय् फोन याना च्वने माल । खुरुक्क चँ धका:" - कतिक्क घयेपुया ध्यनेत स्वल । चिरीमाया–"छि..छि, त्व:तादिसँ ।"- धका: दना: मोबाइलं पोखरा वनाच्वंम्ह म्ह्याय् सरुयात फोन यात । त:क:मछि फोन यात नं सम्पर्क हुन सकेन , पछि फोरि गर्नु होला' धाइगुलिं हाकन अबुम्हेसित थन । "दनादिसँ धया कुम्भकर्ण , गुलि जक न्ह्य: ब:गु ? गुबलें तापाक्क छ्वया मतयाम्ह म्ह्याय् । म्हिग: फोन याना न सम्पर्क मजू ।"
सुमन लागिलागि चाया: –"कपा: हे भ्यातुस्से च्वं ।" - धया हाहां म्ह्याय्यात फोन यात । ता: ई लिपा तिनि फोन ल्ह्वन । उखें म्ह्याय्म्ह अबु या नम्बर खना:-
"इ .... सुथंसुथं निसें छु डिस्टर्ब याना च्वनागु बा, ज्या मदुला ?"
अबुम्ह थुलि न्यने सातं हे फोन स्पिकर अन याना: मांम्हेसित ज्वंकल –"ना खँ ल्हा ।"

“हेल्लो, मैंया” धाये मलाःनि, म्ह्याय्म्ह-

“छाय् छु जुल ? जि थन पायेछी जू। न्ह्याइपुका च्वनागु दु पासापिं नाप। न्यान्हु न जितः डिस्टर्ब मयासें च्वने मफुला ? जि पयन बनि धका ग्याना: फोन यानाच्वनागुला। का फोन ति, बाइ.....।”

चिरीमाया ख्वाः ख्युंकाः फोन सुमनयात बिल। “गात मखुला ? म्वाःसां म्वाःसां सुथंनिसें डाइलग नये माल मखुला ?”- धाधां ग्वतुल। मांम्ह नं ख्वाः ह्याउँका नापं तुं ग्वतुल।

थौं कन्हेया कम्प्युटर युगय् नं मां अबुं थः मचा न्ह्याक्व हे तःधिकः जूसां दुरू त्वनिम्ह मचायात थें व्यवहार याइगु। मस्तय्त मां अबुया व्यवहार छतिं हे यः मताः। चिरीमाया थः म्ह्याय् छेँय दुहाँ वइगु भतिचा लिबात कि फोन याना न्यना जुइगु। कलेज बनिम्ह म्ह्याय् चिरीमायाया। सदां वइगु इ स्वयां लिबात कि मन थातय् मलाइगु। चिरीमाया व सुमन जक मखु, न्ह्याम्ह मां अबुया नं ध्व हे ध्येय कि थः मस्त भिनेमा व बांलागु लंपु ज्वनेमा व संगत बांलायेमा। तर मस्तय्सं मां अबुया ध्व माया मतिना यात अःखः धुइकिगु।

सरु पोखरा लिहाँ वल।

छन्हु निम्ह त्यपू सनिलय इभनिंग वाक वन। सनिलया खुताः ई जुइ धुंकल ,म्हाल धायेक धायेक नं सुमनं कर याना चिरीमायायात नं यंकल । स्वयम्भुइ चाःहुलाः लंय् भाताभाता न्यासि वंवं हे सुमन—“छं म्ह्याय् गनं वना छेँ दुहाँ वइगु लिबाःसा सच्छिकः फोन याना न्यना जुइगु । भी इभनिंग वाक वना वये धकाः वयागु निघौ त्या पुले धुंकलं नं, छिपिं

गन धकाः छकः हे फोन याना सिइकेगु कुतः मयाःका बुरी, म्ह्यायम्नं ।"
चिरीमाया—"ब हे ला ।"
छेँ थ्यन । म्ह्यायम्हं लुखाय् खापा चायेकः बल ।
चिरीमाया—"लिबात का, जा थुया च्वनागु खःला मैया ?"
"मखु ।" - धया सोफाय् धच्याक्क फ्यतुना मोबाइलय सनाच्वन ।
चिरीमाया—"जिपिं लिबाःसिनि छिपिं गन थुइले तक धकाः छकः हे फोन यानाः न्यने मध्याला छं ? जिपिं ला छं मां अबु खःनि पुता ।"
म्ह्यायम्नं लिसः बिल । -
"छिपिं छु ब , जि थें मस्त ला फोन याना च्वनेत ? छिपिं ला सः स्यूपिं थूपिं ।"

पराकाष्ठा

स्कूलया पुलांम्ह मिजं पासा ताः ई लिपा लंय् नापलाःगुलिं पलख दिनाः खँ ल्हात लजनां । मति मभिंम्ह भाःतयात व पासाया म्हसिका न बिल । छेँय् थ्यंकाः —"पुलांम्ह कि छु, ग्वःदँ पुलांम्ह ? छु छु जुइ धुंकल छिमि दथुइ ? आः नं स्वापू दनि कि ?"

धकाः न्यन । इलय् ब्यलय् छेँया ल्यान्डलाइन फोनय् फोन याना हैगु ज्याकुथिं । निगु स्वंगु घंटीं हे फोन मल्स्वन कि- "गन सी बना च्वनागु ? ज्या छु छंगु ? न्हिच्छि छेँय् च्वना नयेगु, धनेगु व सिरियल स्वयेगु जक ला खःनि । अय्नं फोन छकः ल्स्वनेत नं छाय् टाइम काःगु ।" – धकाः लाक्व धाइगु ।

मिजंया पहः खना यगाना सीगु बिचाःला यक्व हे याये धुंकल लजनां । तःकः पारपाचुके याना बनेगु बिचाः नं याःगु खः। तर मां अबु व समाज न्ह्यःने दं बैगु । हरे गजाःम्ह मिजं नाप जीबन हनाच्वने माःगु जि । थजाःम्ह मिजं ला न्हयेजन्म शत्रुयात नं मलायेमा । दुरू त्वंम्ह मचा छम्ह जक मदूगु खःसा च्वबुक्क त्वःताः बने धुन जुइ । ब्वना तयागु द हे दु, न्ह्यागुसां छगू लजगा याना छेँय् हे च्वनेगु जुइ । छु याये । सोभ्काम्ह , बांलाःगु लजगा दुम्ह व छेँ बुं दुम्ह मिजं धकाः मां अबुं हे स्वया ब्यूम्ह मिजं नाप इहिपा जुल । ब्वनेमानि म्हां धायेक धायेक नं नीनिदँ हे इहिपा याना बिल । नीस्वदँ दुबले ला मचाया मां जुल । मां अबुया करं थः यःम्ह मतिनामि थः स्वयाः क्वजातम्ह मज्यू, समाजं धाइ ल्हाइ धकाः फायाबिल ।

जा नया: चिप सिला: मचायात दुरु त्वंका: ध्यन । थ:नं घौछि ग्वतूबले मनमनं थ: भा:तया करतूत लुमंकाच्वन ।

न्हिंन्हिं हे ख्वबि व जा नया: म्वानाच्वन लजना । माजु , बाजु दुगु मखु । तर थ: मिजं माजु बाजु स्वया: म्हो मजू लजनाया ।

कुने लुखाया घन्टी स: ताल लजनां । भ्याल स्वल थ: भा:त । अजू चाल-"न्हिनय् छु या: ब:म्ह जुइ ध्व ।"- धका हा हां खापा चायेका बिल ।

"छाय् छि थौं न्हिनय् हे भ्मायादिल नि ।"

"जि न्हिनय् वया: छन्त मछिन ला ? छाय् छं सुं मेपिं वइगु दु ला कि । जि पंग: जू वया ला कि ?"

लजनाया म्ह चुईचुई पुनावल । पालि निसें तं वल । "ख:, व हे उकुन्हु ओमबहालय् नापलाःम्ह मिजं ब:गु । जिपिं निम्हसियां लसपस सिधःगु जक । वयात पित छ्वया: जि थाहां जक वनागु । छ सी वल ।"

लजनां भा:तयात या:गु व्यवहारया भाय् हे पात, सम्बोधन हे छि मधासे छ धाल । ख नं ख: नि गुलि जक सह: याना च्वने फइ .?

भा:तम्ह नं तम्वल । लजनायात सँ ज्वना: फनफन चा:हुइकल ।

"छ जित: लाक्व पाक्व धाइम्ह का मखुला ? का छ वहे मिजं नाप हुं जिगु छेंय् नं पिहां हुं छ ।" - धका: घ्वाना छ्वल ।

लजनां नं थ:गु मन क्वातुका भा:तयात

"ज्यु जि पिहां वने, छ थें जा:म्ह मिजं नापं जि नं हना: नया च्वने मयेल , जिके सह: यायेगु शक्ति नं फुइ धुंकल ।

मेपिनि मिजं मिस्तय् न्ह्यगु जुनी नं छ हे नाप हने दयेमा धका: फ्वनि, तर जिं ला न्ह्यगु जन्मय् नं छ थें जा:म्ह मिजं नाप हने म्वा:लेमा धका: फ्वने।" - धका: धनाच्वंम्ह मचायात ह्वाय् ह्वाय् ख्वयेक हे थना: पिहाँ वन।

थौं छन्हु ला लुमंकि

थौं बुद्ध जयन्ती । बुद्धयात लुमंकेगु न्हि । सुमन स्वयम्भुइ ग:चा: हिलेगु मति तया सुथ न्हापां पिहांवन । लँय् सुथनिसें मनूत ग्वा: ग्वा: , भ्याइं भ्याइं बाजं स: । ल्हातिइ सकसियां थ:थ: पार्टिया ध्वाँय् । मिस्त , मिजंत अले मस्त तक । अभ्र ला न्यना:न्यने मजीक हाला वयाच्वंपिं ।

"भोट सुयात ? जिमिगु हे पार्टीया उम्मेदवार यात । जिमिगु पार्टी जिन्दाबाद । जिमि उम्मेदवार जिन्दाबाद ।" स्व स्व पिनिगु छेँखा पतिं पार्टीया ध्वाँय्त । तसकं हे भ्र: भ्र: धा:।

सुमन लँय् बं बं मन मनं –"थौं ला बुद्ध जयन्ती , तर ग्व सुना नं बुद्धयात लुमंकू थें मता: । ख ला छु लुमनि , सु धका लुमंकी बुद्धयात ? छु ब्यूगु दु बुद्धं भ्रीसं सदां लुमंका च्वनेत ? चुनावया लकसय् गन बुद्ध लुमंका च्वनी ? आ: नेता तय्त भोट बिया त्याका छ्वल कि , थ:त धा:गु दई । देय्या सत्ताधारी त नं ब हे ला ख:नि । गुबले गुबले ग्वाहालि फ्वनेमाल उबले बुद्धया गुलुपा: न्त्य:ने ब्वइ ।

मखुसा बुद्ध छिमिथाय् बूम्ह मखु धा:सां म्हुतुइ धौ फिना च्वनाच्वनी ।"

ग:चा: हिला: छेँ ध्यन सुमन । तिरी मय्जु दने धुंकल । पिखालुखुइ बसिबं पुयाच्वंगु, न्यन - "छाय् गन छि ?" लिस: बिल–"ग: चा: हिला वया ।"

"चुनाव प्रचार जुलुशय् भ्राया दीम्वा:ला ? नकतिनि छु पार्टी यापिं ख: मसिल , दिनि दिनी बाजं थाना भ्वं भ्वं मनूत वंगु खना ।"

सुमन न्ह नि मवासें थाहाँ वन । ख्वा: सिला: कम्प्युटरय् फेसबूक चायेकल । ओहो सा, मेसेन्जर बक्सय् गुलिमछी नोटिफिकेसन क्लिक याना स्वल । न्हकुसं हे तिं तिं स्वाकल । गुम्हेसियां ख्व मनूयात भोट बिया त्याकादिसं , गुम्हेसियां ब मनूयात । हि ब्वाना वल । वं सकसित छगू मेसेज छ्वल
"थौं छन्हु ला बुद्ध लुमंकि"

सल्हाः

बुद्धरत्नया छम्ह काय्, निम्ह म्ह्याय् । मस्त तःधी जुइ धुंकाः यायेमाःगु कर्मकाण्ड कथं काय्या कय्ता पूजा बिहारय् क्वचायेकल । निम्ह म्ह्याय्या बाह्राः तयेगु ज्या नं बिहारय् हे क्वचायेकल ।

बुद्धरत्न मनू ला तःमिम्ह हे खः, अय्न भतिचा नुगःस्याः । कलाःम्ह काय्या कय्ता पूजा छगू ला छेंय् यायेगु बिचाः खः । तर बुद्धरत्न मानये मजू ।

"गन सना च्वनेगु ? बिहारय् याःसा धेबा म्हंचाइ , भ्वय् भी नं नका च्वने म्वाः । बिहारय् हे यायेगु ।" "छ सुम्क च्वँ । जिगु मनं छु खन, अथे यायेगु ।" कलाःम्ह न्वबाये मफु ।

छन्हु आकाभ्काकं बुद्धरत्नया कलाः छुं म्वाय्कं हे मन्त । थःथिति , गुथियाःत सकलें मुन । सिथं यंकेत सकतां माःगु सामान निसें सी बाजं थाईपिं नं थ्यन । गुरुजु ला माल । गुरुजुयात थः हे बना सःतः बन ।

अस्ट गुरुजुया छेंय् घन्टी बिल । तले नं-"कुने सु थें ?"-धका न्यनाहल ।

"जि, रत्न, गुरुजु कुहाँ छकः ...।

"छाय् छु जुल ?"

"कुहाँ बिज्याहुँ , जिं धाये ।"

अस्ट गुरुजु कुहाँ बिज्यात ।

"छाय् छु जुल बुद्धचा , मन तयेक बल ।

"मन मच्वं गुरुजु । जि कलाः मन्त, उकिं गुरुजुयात दुःख ब्यू वया ।"

“ए ...गुबले ?”

“म्हिगः तक छुं हे म्वाःम्ह, थौं सुथय् खाताय् तुं मदया च्वन ।”

“आः जि थौं लाइ मखु, थौं हेराचिया कायया कयतापुजा, अन बने हे त्यनागु ।”

“अथे धया बिज्याये मते गुरुजु, आः जिं सुइत सःतः बना च्वनेगु ?”

“अथे खःसा बिहारय् हे छकः स्वापू तःसाज्यू नि ।”- अस्ट गुरुजुं सल्हा बिल ।

चिरिमाया आखः ब्वनातःगु मदु । मां अबु यक्व आखः ब्वनातःम्ह व विदेशय् ज्या दुम्ह मिजंयात धाः बः थाय् इहिपा यायेगु ब्वछिना बिल । मां अबु निम्ह लयेताः। चिरिमाया ला झन् लयेताइगु हे जुल । पासापिं सकसित हे कना जुल –"जिम्ह भाःत जुइम्ह ला यक्व हे किलास ब्वनातःम्ह । विदेशय् लजगा दुम्ह, इहिपा लिपा जितः नं अन हे ब्वना यंके धाःगु दु । जिम्ह माजु जुइम्हेसियां ।"

इहिपा याना छेँय बन चिरिमाया । बहःनी ब्वथाय् मिजं दुहां बल । बसः त्वःतल । चिरिमायाया म्ह सिरिङ्ङ मिनाच्वन । "आः व जिथाय् वइगु जुइ । ध्व छं तिया तःगु तिसां छन्त मछिना च्वन जुइ , त्वःति धाइगु जुइ । ध्व लं पसीं त्वःता छ्व, आः छ जिम्ह बाम्ह म्ह जुइ धुंकल, मछाः मछिं तायेके म्वाः धयाः जितः घये पुनाः लासाय् ग्वतुकिगु जुइ ।" तर अथे छुं हे मजुल, मिजंया खँ न्यंबले चिरिमाया सुकु सुकु ख्वयाः चा बिकल ।

भाःतम्हसियां चिरिमायायात थथे धाःगु जुयाच्वन - "जिगु छेँयात छ थें सोझाम्ह, छेँया ज्या याइम्ह बुराबुरी जुइ धुंकूपिं जिम्ह मां अबुया सुसाकुसा याइम्ह छम्ह म्वाःतिं माःगु जूगुलिं जिं मयेक मयेक नं छ नापं इहिपा यानागु खः, थःथितिया करं । छ गन बुंइ ज्या याइम्ह गामाःनी, जि विदेशय् ज्या याना च्वनाम्ह । छंगु व जिगु ज्वः मदु । जि थन नेपाः बया, सकसिगु करं जिं छ नापं इहिपा याना । आः छ बल , मां व अबुया सुसाकुसा यायेगु भाला छन्त त्वःताः वनेत्यना कंस हे विदेश । जिगु इहिपा ला अन हे च्वंम्ह छम्ह

भुयुनी नापं जुइ धुंकूगु दु , स्वदं दुम्ह काय् छम्ह नं दु व पाखें।
छ खातां कुहां वा , जि च्वने माल । अन सोफाय् च्वं हुं ।''- धया: चिरिमायायात खातां क्वकाल । चिरिमाया नं छुं मधासें मिजं नं धा:थे यात ।
कन्हेकुन्हु सुथ न्हापां दना: वल चिरिमाया । घुरघुर स: वयेक च्वना: च्वंम्ह मिजंयात थन अले धाल–''जित: छन्हुया निंतिं छंगु महलय् बास ब्रिल, सुभाय् । बुराबुरी जुइधुंकूपिं मां अबुया हे सुसाकुसा यायेमा:सा जि थ: हे मां अबुयात स्वया: च्वनेका जनमकाछि। उकीं छं मां अबुयात छं स्वये मला:सा छम्ह भ्वातिं ति ।'' - धया: अनं थ:गु छेंय् पाखे पला: न्ह्याकल ।

ब्वपुंगु समाज

बेखारत्नया सम्पत्ति धइगु हे मां ,अबुं त्व:ता: थकुगु धापासिया छ्पी बुं जक । व मिया व:गु धेबा नं याक: म्ह्यायया सुसाकुसाय् फुइ धुंकल । म्ह्याय् लक्ष्मी नं त:धिक: जुइ धुंका पासा पिनिगु ल्युल्यू कतार वं म्ह । निदं दये धुंकल , छुं अत्ता पत्ता हे मदु । बेखारत्न थ: व दमया ल्वचं कयाच्वंम्ह तिरी मय्जु , निम्हं यैंया दुना बने त्यंगु पुलांगु छेंय् च्वना: जीवन हनाच्वंगु लां लां दत । यैंया छ्गू प्राइभेट ब्वनेकुथिइ पालेया लजगा: याना निम्ह त्यपूया जीवन न्ह्यानाच्वंगु ख: !

तर आकाभ्काकां थ:गु हे छेंय् यगाना: सिना: च्वन धका: छ्म्ह पासां जित: कं बले जि अजू चाल

"बिचरा"-जिगु अथें हे म्हुतु पिज्वल ।

पासां धाल कि —"बेखादाइया काय्मचा मदु , मिं तयेगु

खँय् गुथिया: तयेगु दथुइ कचबं जुयाच्वंगु थें च्वं ।"

"काय् ला मदु , याक: म्ह्याय् नं गनं गन का ? मखुसा मिसा मस्तयेत नं मिजं मस्तयेत थें हक अधिकार दयेमा: धाइम्ह म्ह्याय् नं सां मिं तइगु ख:!"

अले बेखादाइया दाजुया काय्पिं दु नि ? उमित हे धा:साला ज्यु नि ।"

"ख:, मज्यूगु ला मखु । बेखादाइ त:मिम्ह जूगु ख:साला मिं तयेत हे भूं बइगु जुइ सकलें थ:थिति धा:पिं । तर बयेक: छुं हे मदुम्ह कंगाल लात , सुना च्यूता: यानाच्वनि ।"

"पायेछ्गि खँ पासा , थ्व ब्वपुंगु समाजया खँ ल्हाना: साध्य हे मजू । धेबा द:सा कत: नं थ:, धेबा मदुसा थ: नं कत:।"

पार्टी

नानीचा हेंखें ध्वंमा थःगु छें लुखासं फ्यतुना भचा भ्रासुलन । पलख लिपा घन्टी बिल । तलं सुना स्वया हल । लुखाया ताःचा घानाः तःगु खिपः ब्वफाना हल । लुखा चायेका दुहाँवन । छेलि निसें हे भुनुभुनु हाला थाहाँवन –"वया अबुया छ्यं , न्ह्याक्व बांलाःम्ह मिजं मालाःब्यूसां गुबलें छु गुबलें छु । बुरी जु जुं वन कि सुना धाः बःगु दइमखु अले पायेछि जुइ का ।"

सें सें फुं फुं बये धुंकुम्ह इहिपाया निति मिसा मिजं चू लाका बीम्ह नानीचा च्वतय् थ्यंकाः थःगु ब्वथाय् दुहाँवन । भाःतम्ह टिबी स्वयाच्वंगु ।

"छाय् , गन वना वया थौं ?"

आम्खोरां लः त्वनाः धक्काः तल ।

"आइयायामा" - धया खाताय् फ्यतुल । भाःतया न्ह्यसःया लिसः बिल ।

"हेरामायाचिया छेंय् वना वयागु का । अपायेसकं बांलाःम्ह मिजं चू लाका बी त्यना, अबुम्हेसियां मज्यु धाल हँ ।"

भाःतम्ह–"छाय् बांलाःम्हसां ब्वना मतःम्ह धकाः कि छु ?"

"मखु , बि ए पास जुम्ह मिजं ।"

"ज्या मदुम्ह कि ?"

"ज्या नं दु, सरकारी अफिसर ।"

"अले छु मिले मजुल ले ? जातः हे मिले मजूम्ह मिजं लात कि छु ?"

"जातः जक मिले मजूम्ह जूसां, का म्वाल का धायेका । मिजं पार्टी नं दुहाँ बनाच्वंम्ह ।"

"भ्रन हे बांलाःनि , नां ब दां नितां दइगु ।"

"विपक्षी पार्टीम्ह लात हँ , उकीं खँ क्वःछी म्वाःल हँ ।"

जिम्ह न्ह्याय्

राजमति थें तुयू ख्वा:, ख्वालय् निग: ती दु । सुलुक्क च्वंगु म्ह ,गामानी थें मच्वं । भचा यचुपिचु याना: जूगु ख:सा ला संकिपाया नकीं थें च्वनी । भिंगू तगीं तक गामय् च्वना त:म्ह दिलमाया । गामय् समस्या जुल धका: यें वल ! थन वयेवं समस्या त उधिमय् पू वनिगु ला पक्का हे मखु । यें च्वनेत ध:धिति ला मदूगु मखु । तर स्वाभिमानिम्ह मिसा, ध:धितिपिनिगु थासय् च्वन कि भ्वातिं थें जुया च्वने माली धैगु सिया: आ:यात दंगु ब म्ह छम्ह न्ह्यंगु क्वथा छकू कया: च्वन । क्वथा जक दयां गात ला ? च्वनेत: लासा फांगा, नये त्वनेया निंति बसा:त ज्वरय् याये हे माल । गामं भचा भचा ज्वना: ब:गु धेबां थ:त: मा:गु सामानत न्याना: ब छगू लाया बा: पुल । ज्या मा: जुल । गुलि हन्डर नये धुंका तिनि बल्ल बल्ल छगू डान्स बार रेस्टुरांय् बेढेसया ज्या चू लात । बारय् व:पिं मनू तयेसं हायेकिगु, घयेघये पू बैगु । चुप्पा चुप्पा नयेत स्वइगु । गुम्हेसियां ला लासाय् ध्यनेगु प्रस्ताव तक तइगु । ल्यायम्हत स्वयां न बाज्य: बने धुंकूपिं च्वन्ह्या:थें तायेकिगु दिलमायां । थथे याइगु मय: धयां छु याये ? थथे यात , ज्या हे याये मखु धयां ल्हा: म्हतु सुनां चू लाकी धैगु हुनिं न्ह्याथे जूसां सह:याना: ज्या याना: तं च्वन । ज्या माले उलि हे थाकु । बेढेसतय् स्वयां न डान्स याइपिं मिस्तय् मोज का, डान्स याना च्वंपिन्त बारय् वैपिं मिजं तय्सं धेबा ह्वलीगु । लच्छी छक: बइगु तलब स्वया: नं अप्व: धेबा ल्हा:तिइ फये दु धैगु खना: ई लाका: डान्स सयेकल, मेहनत याना स्वलां हे छम्ह स्यल्लाम्ह डान्सर जुया न्ह्य:ने दं वल दिलमाया ।

ई कुमा:या घ:चा: थें चा चा हिलावन । धेबाया निंति छु जक मया: धैगु हे मदु दिल मायां , थ:गु म्ह नं ग्वम्हेसित जक ल: ल्हात धैगुया ल्या:चा: हे मदया वन । स्वाभिमान चूं चूं दने धुंकल ।

छन्हु गामं ब:म्ह मां नं बयागु ताल सिया धाल –"त्व:ता: छ्वय् मत्य:निला ज्या ? आ: बुरी जुइ धुंका: नं छु पह: धैगु ध्व, छं ला भ्कनभ्कन आ:ला कट्ठु छ्गः न्ह्याना: , लं हे मफयुसें थ:गु अंग प्रदर्शन या: जुल धैगु न्यना ।"

दिलमायाया तं बल अले धाल मांम्हेसित – "ब हे अंग प्रदर्शन याना प्याखं हुला: ब:गु धेबां छिमिगु हापु चू लानाच्वंगु दु, ल्व:मनला ? छु जक मयाना जिं छिमिगु निंति । मिस्त बुरी जुया ब:लिसें पाना वनीगु मिजं तयेगु मिखायात जिं धुलं मछ्वाकल धा:सा जि गथे याना म्वायेगु ? जि नापं प्यपुना च्वंपिं मेपिं नापं प्यपू वन कि ला जिगु म्ह स्वया: धेबा ह्वला: च्वंपिन्सं मेपिन्त ह्वली । जिम्ह

च्यादंदुम्ह म्ह्याय्यात सुनां ब्वलंकी ? बया निंति नं जिं थथे मयासें मगा: ।" – धा:बले मांम्ह बातां जुल ।

"छिम्ह म्ह्याय् ? छु धैगु छं ? गन दु छिम्ह म्ह्याय् ? सु नापं इहिपा जुल छं ?"

दिलमाया पलख त्वलय् जुल , अले लिस: बिल –"सू सू का, सु छम्ह नं नालेत: न्ह्यमच्य् । जिं नाला च्वना , जिम्ह म्ह्याय्यात ।"

अबुया माया

“ थौं नं निसें जिं छन्त गुबलें न्वबाये मखुत , छं स:तूसां जि छेँया लुखाय् तक नं पला: त: बये मखुत । छ बुरा जुइ धुंका, घितिघिती पना: अस्पतालया लासाय् ग्वतुला च्वन धा:गु सुं पाखें सिल धा:सां तवि नं जिं छन्त: स्व: वये मखु ।” - काय् भाजु विनेश तमं थ: अबु बिष्णुयात लाक्व म्हुतु ल्हाना: छेँय् नं पिहाँ वंगु नं भिंदं फुइन । लासाय् ग्वतुला: थ:गु अतितयात लुमंका मन गर्खेसे च्वंका च्वन बिष्णु ।

फोनया गं न्यात । रिसिभर ल्ह्वन । उखें ब:गु खँ न्यना: ख्वा: छपातं ह्याउँसे च्वन बिष्णुया । मिखा बुलुया वल । कथु थुलि जक हे पिदन “ज्यू ।”

बिष्णु भचा हे अलमल मयासे, जा हे मनसे छेँय् नं हथासं पिहाँवन ।

सिनामंगलय् च्वंगु के.एम.सि अस्पतालय् थ्यंका लिफ्ट बनेत स्व:बले “लिफ्ट मर्मतमा” धा:गु सुचं तिका: त:गु खना: स्वंगुतल्ला च्वये तक स्वाहाने गया: हे थाहाँवन । आइ. सि. यु. क्वथा पिने वेन्चय् भुकार नया फ्यतुना च्वंम्ह भौ बाजु बिष्णुयात खनेवं -“भागियाये बा”- धका: न्ह्य:ने दं वल ।“भाग्यमानी जुइमा”- धया: सुवा: बिल बिष्णुं , अले न्यन “छु जूगु ?” भौ नं लिस: बिल –“हार्ट अट्याक” बिष्णुया नुग: हिइया वल । तुति फ्याराफ्यारा खाकल । अले न्यन–“जि छक: क्वथाय् दुहाँ वने जि काय् स्वयेत । दुने छ्व: कि मछ्व:? होसय् ला दु ला ब ?”

भौमचां –"दु" - धकाः छ्यँ संकल ।
वेडय् ग्वतुला च्वंम्ह काय्या न्ह्यःने थ्यंका बिष्णुया नुगः ख्वल । हि हि लना ख्वल बिष्णु । काय् विनेशया ल्हाः ज्वनाः उसि उसि याना थुलि जक हे न्वात कि –" ध्व अस्पतालया वेडय् छ मखु, जि बुराम्ह जुइ माःगु पुता । जिं द्यःयाके फ्वने कि छंगु उसाँय याकनं भिनेमा । छं थः परिवार दु , उमिगु निंतिं न छ म्वायेमाः पुता ।"
अबुया ख्वँ न्यनाः विनेश मिखा ख्वबि स्वःस्वः हायेका फस्वल ।

इस्टकोट

तांन्वःबले भ्वय् बनेतः कोट मखु , इस्टकोट हे फिनाः बनेगु तातुना बजाः बनाः। छथाय् पसलय् इस्टकोटत यक्व हे यखानाः तःगु खना , ल्हातिइ कयाः पुत्तुपुइकाः स्वयाः पसल्या याके न्यना–" धुकिया गुलि ?"

"भिंन्हय्सः ।"

छपाः फिना न्हायकं स्वया । आहा, ल्वः खनि । अले न्यना –"गुलि तकं लाई ध्व काल धाःसा ?"

"भिंन्यासः बियादिसं ।"

न्ह्याथाय् न्ह्यागु हे न्याःवंसां मू स्वयाः यक्व हे क्वकायेगु बानी जिगु । जिं द्वःछि बी धया ।

पसल्या –"उलिमछि ला क्वकाये फैमखु । छिं यंकेगु खःसा भिंस्वसलं यंकाः दिसँ।"

"छिं धाःगु मू नं मखु, जिं धयागु मू नं मखु । भिन्छसः बिइगु जुल का । उलिं मज्यूसा म्वाःल ।" - धायेवं पसल्यां -"लबः हे मदु । का म्वाःल यंकादिसँ । बोहनी यानादिसँ ।" - धाल ।

भिन्छसः बियाः इस्टकोट ज्वना बना । भिन्हय्सः धाःगु भिन्छसलं लाःबले दंग । चाःह्युह्युं बनाबले छगू मेगु पसलय् नं ज्वःलाःगु इस्टकोट त यखाना तःगु खन । छकः भाः न्यनेगु मतिइ लुल ।

"गुलि तू थें साहुजी ध्व इस्टकोटया ?"

"च्यासः ।"

पुत्तुपुइका स्वया ।

न्यना-"गुलिं तक लाइगु ?"

“च्यासलं धेबा छुगः हे कुहाँ वइमखु ।”
भ्होलां थःम्हं न्याना हयागु पिकया । जिं न्हाचः न्यानागु इस्टकोट नापं ज्वःलाःगु हे जुयाच्वन ।
व खना पसल्यां –“गुलि काल ?”
“ठगय् यात जितः । थ्व हे सामानया भिन्हय्सः धाःगु । भिन्छसलं हया ।” – धयाबले पसल्या सुम्क हे च्वन, छुं हे मधाः ।
जिं बयात धया कि–“जिं थ्व लित तया बये । छन्थाय् हे काः बये न्हि, कलर व साइज ला धाःधाःगु दु मखुला ?”
“दु” – धाल ।
हथासं ब्वाँय् ब्वाँय् बना व इस्टकोट न्यानागु पसलय् तक । लँय् मनमनं – “बेमान, च्यासः बंगु सामानयात भिन्हय्सः धया भिन्छसलं बिल । लित काइगु खःला मखुला ?” पसलय् थ्यन–“जितः थ्व म्वाःल , धेबा हे लित ब्यु। मेथाय् पसलय् च्यासलं लाः खनि ।”
“ब्राण्ड पाः जुइ का ।” – जक धाल, तर मेगु छुं हे मधासें खुरुक्क धेबा लित बिल । जि धुक्क जुल । अन लिहाँवया च्यासः मू बंगु पसलय् । पसल्यायात च्यासः खल्तिं लिकया प्वः चिनाःब्यु धया । पसल्याया खँ न्यनाः जि बाताहां जुल ।
“आः थुकिया मू च्यासः मखु । भिंनिसः, उकी धेबा छुगः हे पाः जुइमखु । भाः हिले धुन जिं ।”
अन लिहाँ वया । जिगु थ्व म्हुतु । माःगु धया च्वनेमाःगु ला भिन्छसलं हयागु धका । न्यात मखुला इस्टकोट ?

थन नक्सा च्वयेगु नं याना

एस. एल. सि. पास जुइ धुंका: जिं आर्ट ब्वना। उबले थर्ड डिभिजनय् पास जूपिं अप्वसिया छु धैगु मस्युनिसां मथूसां ल्यइगु बिषय। जि अतिकं मिलय् जूम्ह पासा प्रदीप जि स्वया छगू श्रेणी च्वय्, सेकेन्ड डिभिजनय् पास जूगुलिं इन्जिनिएरिङ्ग बिषय ल्यया: ब्वन। जिपिं निम्ह बात। तर स्वापू दया हे च्वन। वं तसकं मेहनत याना ब्वन। गामं थन वया: ब्वना: च्वंम्ह पासायात यक्व हे समस्या त वया हे च्वं। तर पासाभाइपिन्सं वयात उतिकं हे ग्वाहालि या:। मेहनतया फल अवस्य नं चाकुइ धैथें उकिया सवा: नं वांला:गु हे बल। स्नातक पास यात। आर्किटेक्ट जुल पासा।

गुलि ब्वने सिधयेके थाकु, उलि हे ज्या माले नं थाकु। भनसुन मयायेकं ला छुं मजुइगु भीगु देशय् भनसुन याना: नं छुं मजूसेलिं छम्ह निम्ह मेपिं पासापिं जाना: छगू कन्सल्टेन्सी चायेकल।

बोर्ड न यखात–"छेँया नक्सा च्वके मा:सा जिमित लुमंका दिसँ।"

उबले थँबही पाखे पस:या बा: पुले तसकं थाकु, आ: जक अ:पूगु ला मखु। पासाया ज्याकूइ फोन उलि छ्यलेम्वा:गुलिं जिगु हे सुभाव कथं कन्सल्टेन्सीया साइनबोर्डया ब्वय् चिग्व:गु आखलं तना बिल। "थन टेलिफोन सेवा नं दु" नक्सा च्वकेत वइपिनिगु स्वयां फोन या: वइपिनिगु लाइन अप्वया वन। शुरु शुरुइ थाय्या बा: तक पुलेत: थाकूगु आ: ला लव: नं दत धा:गु न्यना लयेता जि नं।

छुं दिं लिपा पासाया पार्टनर पिनिगु दथुइ आः छु यायेगु धैगु खँ ब्याकल । कन्हय् कुन्हु हे साइनबोर्ड हिल । "थन एस. टी. डी. व आई. एस. डी. सेवा दु " अले साईनबोर्डया क्वय् भचा चिग्व:गु आखलं च्वल कि "थन छेँया नक्सा नं च्वयेगु याना"

नब:गु ल्हा:

छ्यनंमुलं चुया: ब्वलंकूम्ह काय्। तर थौं त:धी जुया ब:लिसें मां अबुयात हेबाय् चबाय् यायेत नं लिमचिलिम्ह जुल सुरेश। कत:पिनिगु न्ह्य:ने नं मां अबुया बेज्जत याइगु। अबु खना:ला भचा ग्या:। तर मांयात ला छुं हे मस्यूम्ह लाटी थें तायेकीगु।

छन्हु मांम्ह सरला, थ:छेंय् नखत्याबले न्हिन्हय् मातं क्वथाय् च्वना बजि नया: टिवी स्वयाच्वंम्ह काय्यात बेगलं ल्हा:तिइ तुं तया बरफ निकू ज्वना वल।

"का बाबु, मेपिं फुकसियां नये धुंकल। ध्व निकु छन्त:। गन तयेगु का, स्व:.... स्व:...... बल।" धया: बजि नयाच्वंगु रिकापिइ हे प्वंकाबिल।

मांम्हेसिया ध्व पहलं काय् सुरेश तम्वल, तिं तिं न्हुल। न्ह्य:ने, ल्यूने सुं हे मखन। सकल दुथाय् म्हुतु बात"छ्या, छ्याय्...

भचा हे बुद्धि मदुला छं, बजि नया च्वनागु रिकापिइ तयेज्यु मज्यू धैगु नं मस्यूला ?न्ह्यागुलिसां तया हये ज्यु नि। ल्हातिइ तया: हे ज्वना बये मा:गु ला ? छु छु भ्या:गु ल्हा: जुइ। छ्या, ..."-धायेबं मां सरलाया ख्वा: हिं बुलाथें च्वनाबल। छ्यं क्वछुल। अन हे तुं च्वना बजि नयाच्वंम्ह सरलाया किजा सुरेशया खँ न्यनां वाताहां जुल। तर सुम्क मच्वं, वं सुरेशयात धाल —"छु भ्या: जुइ ल्हा आ: ? छंगु हे खि च्व कया: भ्या: जुयाच्वंगु व नब:गु ल्हा: जुइ का। छन्त: ब्वलंकेत चुत्तुचुला त:गु ल्हा: जुइ का।"

पासा

बिहार बिहार चा: हुला जुइम्ह । समाजसेबाय् च्वन्स्याम्ह, दानी । धर्मय् अतिकं हे आस्था दुम्ह, तं क्यने मस:म्ह । अभ ला धायेगु ख:सा थ:या अवतार धा:सां छुं पाइमखु । अजा:म्ह छम्ह पासा दु जि, जि धन्य ।

पासा छम्हेसिगु मोबाइल नम्बर न्यनेत बयात फोन याना-

"तारेमाम पासा, च्या त्वने सिध:गु ला ?"

"सिधल । ता: ई लिपा फोन बल छंगु, छुं बिशेष दु कि ?"

"मखु । राजेन्द्रया फोन नम्बर छक: मा:गुलिं ।"

"छु यायेत माल ?"

"ज्या छगू दु ।"

"छु ज्या मधायेक जिं बी मखु ।

"अं, जिगु पुलि स्यानाच्वन । लेप तल कि लनी धा:गुलिं लेप तयेक बनेत ।"

"ए...! जिं मोबाइलय् सेभ याना तयागु मदु । जिं उखेंथुखें पासापिंके न्यना स्वय् । छधौ लिपा छक: फोन या ले न्हा । आ: जि भचा लिमला: । लिपा नापलायेका न्हा ।" - धया: फोन दिकल । छधौ लिपा फोन यानागु । ता:क: तक मदिक्क यानाच्वना नं फोन हे मल्ख्वन । लिपा मेम्ह पासायात स्वापू तया: फोन नम्बर लुइका ।

छन्हु बया फोन बल ।

"भगबान शर्ण । जित: परमानन्दया फोन छक: ब्यु पासा ।"

"छु यायेत माल ?"

“खुरुक्क ब्यु रे, जि ता:हाक: खँ ल्हाना: च्वने मला:।”- छु यायेत छक: न्यनाबले तम्वल ।
“का आसे ! होल्ड या न्हा ।” - धया होल्ड याका फोन नम्बर स्वया: बिया ।
सुभाय् छक: मधासें फोन दिकल ।
कंस कुन्हु हाकन फोन याना हल “परमानन्दया फोन छक: हानं ब्यु सा ।”
जि अजू चाया: न्यना:–“म्हीग तिनि बियागु मखुला ?”
“ख: ! गन त:, गन त: जुल का ।”
“का जिं मेसेज याना हयेका, मेसेज याना ह:सा बारम्बार न्यना च्वने माली मखु ।”
धायेवं उखें-“म्हीग छं हे ब्यूगु नम्बर । छाय् उलि हे लुमं मजूला ?”
जित: तं वल–“म्हीग तिनि बियागु छन्त । छं लुमं मजूला ?”
“का म्वा:ल, याकन मेसेज याना हिं ।”
जिं उधिमय हे मेसेज याना छ्वया ।
कन्हय् कुन्हु फेसबूक चायेका स्वया । स्वीनिपु बा क्यना न्हिला परमानन्दयात खाम छगू ज्वंका च्वंगु किपा खन । जिं थुल कि छाय् परमानन्दया फोन माला च्वंगु धका । विदेशी पासापिन्सं छ्वया ह:गु धेबा दिनदुखीपिं भुखाचा पीडित तयेत ग्वाहालि कथं इना च्वंगु धा:गु न्यनागु । व हे छगू ब्व पीडित परमानन्दयात न ब्यूवंगु जुया च्वन ।

बुराबुरी

तीर्थमाया छम्ह विधवा । स्वम्ह काय्, निम्ह ब्याग: जुइधुंकल । चीधिम्ह काय् नापं च्वनाच्वंगु दु, म्ह्याय् मदु । त:सिं नं बुं मियाबिल, मखुसा थ:गु ब्वय् ला:गु बुंइ बुं ज्या याना: न्हि छुवये अ:पुइगु तिर्थमायाया । त:सिं नं बुं मी धुंका: थ:त ला:गु ब्व नं काय् नं मियाबिल । मिया: ब:गु धेबां छतजा: छैं दन । ल्यं दूगु ध्यबा ब्यांकय् थ: कला:या नामय् तयात:गु धा:गु नं मेपिन्सं धा:गुलिं जक सिल तिर्थमायां । अय्‌न तिर्थमाया सुम्क हे । थ: सने मफय
धुंकल । छजु पुंका:, निछा: नकात:गु हे दु कायनं । जीवन न्ह्यानाच्वंगु दु तीर्थमायाया ।

काय् ब भौ निम्हं अफिस बनि । न्ह्यदें ति दुम्ह मिजंम्ह छय् छम्ह दु, ब नं स्कुल बनेधुंकल । स्कुल त: बनेगु, का: बनेगु नं तीर्थमायां हे याइगु । छय् नापं उलि हे भ्यलय्‌पु तीर्थमाया ।
छन्हु बहनी बेलि यायेगु इलय् सदां थें डाइनिङ्ग टेबलय तीर्थमाया, काय्, भौ व मचा, प्यम्हं जा नयाच्वंगु । तिर्थमायाया बुरी जुइधुंका: नं जा नयेबलय् मल्ता छग: मदयेक जा हे कथुं कुहां मवं । जा ननं हे मल्ता न्ह्य:गु, तस्कं पालूगु लात ला, ख्वा: छपातं ह्याउँसे च्वनाबल । ल: त्वंगु, ह्वह्व पुक्क मुसु बल । कथुइ च्वंगु जा फुक्क छ्वाराक्क कायया भुइ लात ।
व खना: भौम्ह हाल–"छु धइगु पह: थ्व, उमेर मखये धुंकल, अप्व: पालू नयमते धका: सच्छिक्व: धायेधुन । जिगु खं ला

गन न्यनी" छन्हु मखु, निन्हु मखु । आ: ला अति हे जुल ।"

कायनं नं म्हुतु ल्ह्वन—"निरुचा धा:गु खँ मन्यनेगु ख:सा छ त:री दाइचिथाय् च्वं हुँ, कन्हय् हे जिं छन्त यंकाबिइ ।"

'का बयात फ्रिजया नापं ध्याक्वय् सुकू लायाब्यु ।" - धका: कला:म्हेसित चीकल ।

कला:म्हेसित छु माल आ, भन सोरय् साला सत्र थें जुल । फ्रिजया नापं सुकु लायाबिल ।

"का बा थौंनिसें थन हे का छंगु थाय् ।"

तीर्थमाया थ:गु भु ज्वना: सुकुलिइ फयेतूवन । नये ला य:गु हे मखयधुंकल । काय् व भौया खँ न्यन्यं प्वा: जाये धुंकल तीर्थमायाया ।

टेबलय् निरुचा मुसुमुसु न्हिला: जा नयाच्वन । मचायात—"छु यानाच्वनागु, याकनं जा नया: वं हुँ ।" — धाल । मचा जा मनसे सुकुलिइ फयेतुना: फस्वया: मिखां ख्वबि हायेकाच्वंम्ह थ: अजियात पुलुपुलु स्वयाच्वन । अबुम्हं मचायात न्वात—"याकनं नया: हुँ धा:गु मता:ला छं, छु स्वयाच्वनागु उखे ।"

मचां अबुयात—"कन्हय् कंस मां बापिं बुराबुरी जुल कि थथे यायेगु ख: ला बा ?"- धका न्ह्यस: तल ।

ज्ञानी राजा मानन्धर

तंलाछी सना गुठी

तंलाछी त्वाः, येँ

साहित्यिक सिरपा

नःली लक्ष्मी देवी साहित्य सिरपा (मुक्तक धेँ धेँ बल्ला ११३७ य् उत्कृष्ट)

नःली लक्ष्मी देवी साहित्य सिरपा (मुक्तक धेँ धेँ बल्ला ११३८ य् उत्कृष्ट)

केन्द्रिय मानन्धर संघया ६४औं बुन्हीया च्वखं धेँ धेँ बल्ला ११३७ य् लियां ल्यू